

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหาร
กิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสระแก้ว
โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 กระบวนการบริหาร
2. ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ
 - 2.1 การกำเนิดลูกเสือโลก
 - 2.2 การกำเนิดและพัฒนากิจการลูกเสือไทย
 - 2.3 หลักสำคัญของกิจการลูกเสือ
 - 2.4 ยุทธศาสตร์สำหรับกิจการลูกเสือ
 - 2.5 นโยบายการพัฒนากิจการลูกเสือ
 - 2.6 หลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 - 2.7 การบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน
 - 2.8 ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

การบริหารเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการจัดการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ทรัพยากร
และวัตถุประสงค์ การบริหารเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน เพราะจะต้องเกี่ยวพันระหว่างคน
ความรู้สึก และอุดมการณ์ ตลอดจนถึงกระบวนการ และวิธีการที่จะช่วยให้องค์ประกอบต่าง ๆ
บรรลุจุดประสงค์ (กิตติมา ปรีดีศิลป, 2529, หน้า 9) การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัย
ปัจจัยทั้งหลายได้แก่ คน เงิน วัสดุ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานหรือคาดว่าจะมีจัดการดำเนินงาน
ของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ (พนัส หันนาคินทร์, 2529,

หน้า 5) ซึ่งจะต้องปฏิบัติเป็นกระบวนการ กล่าวคือ มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง นับแต่เริ่มการปฏิบัติงานจนสำเร็จวัตถุประสงค์(สมบุรณ์ อุปถัมภ์, 2532, หน้า 6) อันเกิดจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลร่วมมือกันกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นกำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (ประชุม รอดประเสริฐ, 2533, หน้า 13-14) โดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปต้องมีการร่วมมือกันดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ ใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ (นพพงษ์ บุญจิตราคุล, 2534, หน้า 3) การบริหารเป็นงานสำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผล โดยกล่าวเน้นว่า การบริหารหรือการจัดการ คือ การจัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายในของกลุ่ม หรือหน่วยงานเพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มรวมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากที่สุด (ธงชัย สันติวงษ์, 2536, หน้า 3-4) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย กระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุม (Koontz, 1968 อ้างถึงใน ปกรณ์ ภูมิเขต, 2542, หน้า 25)

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการนำทรัพยากรการบริหาร มาประกอบการบริหารไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องมีกระบวนการการประสานงาน ความร่วมมือในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอันดีในหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับ นับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้ปฏิบัติการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน

2. กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่คิดว่าจะเป็นการนำให้คนอื่นทำงานนั้นจนแล้วเสร็จ (สุธีระ ทานตวนิช, 2521, หน้า 13) กระบวนการบริหารเป็นแนวทาง เทคนิค หรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (นพพงษ์ บุญจิตราคุล, 2529, หน้า 39) โดยมีวิธีการปฏิบัติเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนสัมพันธ์และต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ (กิติมา ปรีดีดิถ, 2532, หน้า 21) เป็นวิถีทางที่หน่วยงานพิจารณาสั่งการและปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Campbell, Corbally, & Ramseyer, 1958 อ้างถึงใน บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 29) ซึ่งมีกระบวนการจัดการบริหาร 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก ประสานงาน จูงใจ การควบคุม การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และการเป็นตัวแทนองค์การ(Dale, 1969, pp. 5-7)

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators, 1995, pp. 17-22) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง ความพยายามที่จะควบคุมทิศทางหรือเป้าหมายที่ต้องการสำหรับอนาคต โดยใช้วิจรรย์ญาณ หรือใช้การวินิจฉัยสั่งการอย่างรอบคอบว่าจะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามขั้นตอนเกี่ยวกับการปฏิบัติในอนาคต

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 36) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า หรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้กิจการต่าง ๆ สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมาย

ฉัตรชัย อรณนันท (2529, หน้า 75) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การตกลงใจหรือตัดสินใจว่าจะทำงานอะไร แล้วเตรียมการไว้ว่างานที่จะทำต่อไปนั้นทำเพื่ออะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และมีใครจะต้องกระทำให้บ้าง

พนัส หันนาคินทร์ (2529, หน้า 21) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร เมื่อใด ด้วยวิธีการอย่างไร และมีความต้องการที่จะให้หน่วยงานย่อยทำงานประสานอย่างไร เพื่อให้งานของส่วนรวมดำเนินไปอย่างราบรื่น

ประชุม เชื้อรอด (2533, หน้า 113) กล่าวว่า การวางแผน คือ กระบวนการตัดสินใจ แบ่งสรรทรัพยากรหลายชนิด ในปัจจุบันเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในอนาคตที่สุด ส่วนความสำคัญของการวางแผนนั้นเสนอให้มีหลายประการ ดังนี้

1. การวางแผนสามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและ โอกาสที่ปัญหาเหล่านั้นจะเกิดขึ้น

2. การวางแผนสามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการตัดสินใจภายในองค์การหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น

3. การวางแผนสามารถชี้เฉพาะให้เห็นถึงทิศทาง ค่านิยม และวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงาน

4. การวางแผนสามารถช่วยให้แต่ละบุคคลหรือหน่วยงานปรับเข้าได้กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

5. การวางแผนสามารถช่วยให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในอันที่จะทำความอยู่รอดปลอดภัยมาสู่องค์กรและหน่วยงาน

มณี จันทศรี (2539, หน้า 30) กล่าวว่า การวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีจำเป็นต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1982 อ้างถึงใน อุดม กีก้อง, 2545, หน้า 39) กล่าวว่า การวางแผน คือ การวางแผนโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องทำตามลำดับ พร้อมทั้งการกำหนดวิธีปฏิบัติและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้น ๆ ก่อนลงมือปฏิบัติ การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานระยะยาวให้เป็นเชิงประจักษ์ การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงาน เพราะการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติและจำได้ทราบว่าจะไรควรทำเป็นขั้นตอนที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ต้องมีขั้นตอนการวางแผนมาใช้ในการจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่มีการประชุมวางแผนงานร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทาง และวิธีการในการปฏิบัติงาน ให้การจัดการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การวางแผน คือ การตั้งจุดมุ่งหมายแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่

2. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation) หมายถึง การดำเนินการจัดสรรเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการนำไปปฏิบัติ การจัดหา จัดมอบ หรือจัดแบ่งทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคลากรได้ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อการดำเนินงานสู่เป้าหมายขององค์กร

บรรจบ เนียมมณี (2523, หน้า 3 อ้างถึงใน อุดม กีก้อง, 2545, หน้า 40) กล่าวว่า การจัดสรรทรัพยากรเป็นการเตรียมการและสรรหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในการบริหารการจัดการกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ต้องมีขั้นตอนการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากว่าในการดำเนินกิจกรรมลูกเสือต้องมีการใช้งบประมาณ ซึ่งค่าบำรุงลูกเสือไม่เพียงพอจึงต้องมีวิธีดำเนินการจัดหาเพิ่มเติม ในด้านบุคลากรต้องสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีการกำหนดขอบข่ายหน้าที่ และแต่งตั้งบุคลากรอย่างเหมาะสม รวมทั้งการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมให้มีความพร้อมและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดคุ้มค่า ซึ่งในการบริหารการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ

ปกรณ์ ภูมิเขต (2542, หน้า 15) การจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ฝ่ายบริหารกิจกรรม จะต้องใจให้แจ้งชัดถึงทรัพยากรที่จะเป็น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการจัดกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย ถ้าขาดหรือจำนวนไม่พอก็ต้องรีบขวนขวายจัดซื้อจัดหาตระเตรียมไว้ให้พร้อม

สรุปได้ว่า ในการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งต้องมีการวางแผนในการจัดหา และเตรียมความพร้อมในการใช้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และ ครอบคลุม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังทำให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การกระตุ้นใจในการปฏิบัติงาน (Stimulation) หมายถึง การเสริมแรงใจให้แก่ สมาชิกในหน่วยงาน ซึ่งเกี่ยวกับความต้องการที่จะเกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็นการกระตุ้น ให้ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมมีแรงในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของคนที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การจูงใจ (Motivation) คือ กระบวนการกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความพอใจ ในงานที่ทำ เต็มใจและตั้งใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กระบวนการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานก็บรรลุตามเป้าหมายขององค์การด้วย

สิ่งจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจูงใจ (Motivation) การเปรียบเทียบการจูงใจเหมือน การตกปลาแล้ว สิ่งจูงใจก็เปรียบได้กับเหยื่อที่ใช้ในการตกปลา (สุริย์ สุเมธินฤมิตร, 2538, หน้า 200) ซึ่งเป้าหมายของบุคคลที่จะกำหนดทิศทางของแรงขับบุคคลให้เกิดการจูงใจได้ สิ่งจูงใจ อาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือไม่ได้ เป็นวัตถุหรือสภาวะใดๆ ที่สามารถเร้าให้เกิดการจูงใจได้ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2516, หน้า 431) กระบวนการจูงใจมีความสลับซับซ้อน โดยมีความเกี่ยวข้องกับ ความต้องการ (Needs) ของบุคลากรในหน่วยงาน และความพยายามในการบริหารที่จะสนอง ความต้องการของบุคคลอย่างเหมาะสม (อุดม กีก้อง, 2545, หน้า 41)

สรุปได้ว่า การกระตุ้นใจในการปฏิบัติงานมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควร เสริมสร้างในการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติงานด้วยความ เต็มใจ เต็มความสามารถ และรับผิดชอบ เนื่องจากขวัญและกำลังใจที่ดีก่อให้เกิดความรู้สึกได้รับการ ยอมรับ ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การให้การสนับสนุน จะทำให้ บุคคลเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ ทำงานด้วยความพึงพอใจ ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุ เป้าวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4. การประสานงาน (Coordination) หมายถึง กระบวนการที่ประสานสัมพันธ์ระหว่าง กลุ่มสมาชิกในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ช่วยส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจะทำกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย ต้องได้รับความ ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน

การจัดการในการสั่งการโดยผู้บริหารเพื่อให้การทำงานต่าง ๆ ภายใต้งานโครงสร้าง การดำเนินงานไปโดยราบรื่น มีการประสานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน (Koontz & O'Donnell, 1964, p. 40 อ้างถึงใน บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 34) การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อม สัมพันธ์วัสดุและทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของ หน่วยงาน (บุญเรือน ฉายศิริ, 2516, หน้า 83) ผู้บริหารต้องมีความสามารถที่จะกระทำให้เกิดการผสม กลมกลืนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหาร ได้แก่ คน เงิน เวลา วัสดุ และ วิธีการปฏิบัติ (กิตติมา ปริศนิตถ, 2529, หน้า 221) ซึ่งการติดต่อสื่อสารเป็นตัวกลางระหว่างบุคคล ระหว่างองค์การ และระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นเครื่องชี้แจงและเผยแพร่ เป็นสื่อสารความเข้าใจ และเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องการกระทำโดยธรรมชาติ (Morphet, 1982, pp. 128-129)

สรุปได้ว่า การประสานงานเป็นการสร้างความสามัคคีเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ลดความ ขัดแย้ง และความซ้ำซ้อนของงาน ประหยัดทรัพยากร เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ซึ่งกิจกรรม ลูกเสือเป็นกระบวนการกลุ่ม จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในหน่วยงานและระหว่าง หน่วยงาน รวมทั้งการใช้วัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินงานราบรื่น ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

5. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นระยะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาตามหน้าที่ต่าง ๆ ในการบริหารงานเพราะเมื่อได้ปฏิบัติงาน แล้ว กระบวนการสุดท้ายคือการประเมินผลว่าการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายหรือไม่

การตรวจสอบและแก้ไขการการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาให้เป็นไปตาม จุดประสงค์ที่วางไว้ เป็นการตรวจดูว่าสิ่งที่ได้ส่งไปแล้วนั้น ได้กระทำไปโดยถูกต้อง เรียบร้อย และทันตามกำหนดเวลาหรือไม่ (พนัส หันนาคินทร์, 2513, หน้า 39) ซึ่งการควบคุมจึงเป็น การตรวจสอบการปฏิบัติเพื่อให้งานเหล่านั้นดำเนินไปในทิศทางที่ได้กำหนดไว้ หรือเพื่อให้การ ดำเนินงานทุกอย่างอยู่ภายในขอบเขตอันได้กำหนดไว้ (สมบุญ พรธมนภาพ, 2521, หน้า 191)

การประเมินผลเป็นการตีค่าผลงานที่ได้กระทำมาแล้วว่า บังเกิดผลดีเพียงใด การประเมินผลใช้วัดในรูปปริมาณหรือจำนวนมากน้อย แล้วนำผลการวัดมาพิจารณาตีค่าว่า ได้ผลดีเพียงใด และจะต้องสร้างเครื่องมือวัดที่เที่ยงตรง (Validity) กำหนดหลักเกณฑ์หรือ มาตรฐานสำหรับตัดสินคุณค่า (จารี มณีศรี, 2538, หน้า 192) กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบผลงาน ที่ทำได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือที่คาดหวังไว้ หรือเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการ ทำงานนั้น ๆ แล้วตัดสินว่า เป็นที่พอใจหรือไม่ มีผลให้ผู้บังคับบัญชาสามารถประเมินค่า ของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีต่อหน่วยงานได้ (อรุณ รักธรรม, 2532, หน้า 312)

สรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นการติดตามงาน และประเมินผลโครงการซึ่งวางแผนดำเนินการไว้เป็นระยะ ๆ ตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของกิจการ และความเจริญเติบโตตามความพึงพอใจของคณะทำงานกิจการลูกเสือในโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ โดยให้มีการรายงานผล เพื่อหาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข การนิเทศจึงเป็นหนทางที่จะช่วยเหลือแก่ผู้ปฏิบัติให้สามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาของกิจการลูกเสือ

1. กำเนิดลูกเสือโลก

กิจการลูกเสือได้กำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. 1907 (พ.ศ. 2450) โดย Robert Stephenson Smyth Baden Powell หรือเรียกโดยย่อว่า “B.P.” หลังจาก B.P. สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยเซนเฮิร์ด (Sandhurst) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นร้อยตรีในกองทัพบกอังกฤษ และถูกส่งไปประจำการที่ประเทศอินเดียและแอฟริกา ขณะที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ในแอฟริกา นั้น ชาวอังกฤษเกิดความขัดแย้งกับชนพื้นเมืองอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะชนพื้นเมืองที่ร้ายคือ เผ่าอาชันทิ (Ashanti) ท่านได้รับคำสั่งให้ไปปราบปรามจนเป็นผลสำเร็จ ท่านได้ใช้ความสามารถในการสอดแนม และสะกดรอยในการปฏิบัติครั้งนี้ จึงได้แต่งหนังสือ Aids to scouting เป็นหนังสือว่าด้วยการสอดแนมทางทหารที่ท่านใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรมทหาร ต่อมาได้เกิดสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างอังกฤษพวกบัวร์ (Boer) ที่เมืองมาเฟอิง (Mafeking) ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษในแอฟริกาได้ พวกบัวร์ล้อมเมืองนานถึง 217 วัน ท่านก็ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันเมือง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง อุตุนไม่ย่อท้อ ใช้สติปัญญาหาวิธีแก้ปัญหา โดยใช้เด็กอาสาสมัครช่วยเหลือกองทัพบ ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารคอยส่งข่าวและเป็นยามรักษาการณ์ จนได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้ท่าน B.P. เกิดความประทับใจในตัวเด็ก ๆ และเห็นว่าถ้าใช้เด็กให้ถูกทางแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างมหาศาล จึงริเริ่มตั้งขบวนการลูกเสือขึ้นในปีต่อมา และในปี ค.ศ. 1907 (พ.ศ. 2540) ท่าน B.P. ได้รวบรวมเด็ก ๆ จำนวน 20 คน ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี (Brown sea) นับว่าเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือครั้งแรกของโลก ท่านได้ทำการทดลองฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือปรากฏว่า ได้ผลดีสมความมุ่งหมาย เมื่อเด็กได้แยกย้ายกลับบ้านของคนแล้ว ต่อมาท่าน B.P. ได้รับจดหมายแสดงความชื่นชมในการอยู่ค่ายพักแรมครั้งนี้จากเด็ก บิดามารดาของเด็กว่า นอกจากจะสนุกสนานแล้ว เด็กยังได้รับความรู้และได้รับการฝึกอบรมนิสัยใจคอ ให้รู้จักคิดและพึ่งตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ท่านยังได้ตระหนักว่าการฝึกเด็กให้เป็นพลเมืองดีนั้น จะได้ผลดีในระยะยาวกว่าการฝึกผู้ใหญ่ จึงทำให้ท่านเกิดแนวความคิดที่จะขยายกิจการลูกเสือให้

กว้างขวางออกไป โดยท่านได้ลาออกจากราชการทหารและทุ่มเทชีวิตที่เหลืออยู่ให้แก่การลูกเสือ และให้คติพจน์แก่ลูกเสือว่า“จงเตรียมพร้อม (be prepared)” (บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 9-10)

2. การกำเนิดและพัฒนากิจการลูกเสือไทย

นคร จินนิก (2533, หน้า 10) ได้กล่าวถึงการลูกเสือในประเทศไทยว่า การลูกเสือในประเทศไทยได้กำเนิดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2454 เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติในปี พ.ศ. 2453 ทรงมีพระราชปรารภในการจัดตั้งกองเสือป่าขึ้นว่า

มีพลเรือนบางคนที่เป็นข้าราชการและที่มิได้เป็นข้าราชการ มีความปรารถนาจะ ได้รับความฝึกหัดอย่างทหารแต่ยังมิได้มีโอกาสฝึกหัดเพราะ คิดน่านีราชาการเสียบ้าง การฝึกหัดเพนทหารนั้นย่อมมีคุณประโยชน์แก่นบ้านเมืองอยู่หลายอย่างที่เป็นข้อใหญ่ ข้อสำคัญก็คือ กระทำให้บุคคลซึ่งได้รับความฝึกฝนเช่นนั้น เปนราษฎรดีขึ้นกล่าวคือ ทำให้กำลังกายแลความคิดแก่กล้าในทางที่เป็นประโยชน์ด้วยเปนธรรมชาติของคน ถ้าไม่มีผู้ใดฤาสิ่งใดบังคับใช้กำลัง แลความคิดของตนแล้ว ก็มักจะกลายเป็นคน อ่อนแอไป และอีกตอนหนึ่งพระราชปรารภว่า การฝึกหัดเพนทหารนั้นทำให้คนรู้วินัย คือ ฝึกหัดคนให้อยู่ในบังคับบัญชาของผู้เปนหัวหน้า ฤานายเหนือคนซึ่งจะนำ ประโยชน์มาให้แก่ตนเปนอันมาก เพราะถ้ารู้จักเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาดี ต่อไป จะเป็นคนบังคับบัญชาคนได้ดี จะเปนนายที่รู้จักน้ำใจผู้อื่น ทั้งเปนทางสั่งสอน อย่างหนึ่ง ให้คนมีความยำเกรงตั้งอยู่ในพระราชกำหนดกฎหมายของประเทศบ้านเมือง ทั้งจะปลูกใจคนให้มีความรู้สึกรักพระเจ้าแผ่นดิน ชาติ ศาสนา จนยอมสละชีวิตถวาย พระเจ้าแผ่นดิน ฤาเพื่อป้องกันรักษา ชาติ ศาสนาของคนได้ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2453 อ้างถึงใน นคร จินนิก, 2533, หน้า 10)

ประเทศสยามตกอยู่ในภาวะที่วิกฤติตอนหนึ่ง ซึ่งในขณะนั้นกำลังเป็นสมัยที่มีการ ล่าเมืองขึ้นกันอยู่ทั่วไป พระองค์ทรงรู้ซึ่งถึงมหันตภัยทางการเมือง เพื่อให้ประเทศไทยพ้นจาก เหตุการณ์ดังกล่าว จึงทรงวางแผนตั้งกองเสือป่าและกองลูกเสือขึ้น โดยทรงนำเอาแนวคิด วิธีการ ของลูกเสือจากประเทศอังกฤษมาใช้ จึงทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากอง เสือป่าขึ้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 เพื่อฝึกหัดข้าราชการพลเรือนทั้งหลายให้ได้เรียนรู้ วิชาทหาร เพื่อเป็นกำลังสำรองในเวลาสงครามหรือในยามสงบก็ได้ช่วยเหลือข้าราชการ ปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือปราบจลาจล นอกจากนั้น ยังเป็นการฝึกให้คนรู้จักวินัยมีความรู้สึกรักพระเจ้าแผ่นดิน ประเทศชาติและศาสนาของตนเอง เป็นการเริ่มต้นการส่งเสริมความสามัคคี ปรองดองต่อกันและกันในหมู่พลเมือง ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 จึงทรงประกาศ ตั้งกองลูกเสือขึ้น โดยที่ทรงพระราชปรารภว่า “เพื่อเป็นการฝึกหัดเด็กให้มีไหวพริบ อดทน

รู้จักช่วยเหลือตนเองอย่างง่าย ๆ รู้จักการกระทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นการฝึกฝนทั้งในส่วนจิตใจและร่างกายอีกด้วย” (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2454 อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2533, หน้า 9) กองลูกเสือกองแรกของประเทศไทยตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาเล็กหลวงหรือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน นับเป็นลำดับที่ 3 ของประเทศที่มีการลูกเสือในโลก ลูกเสือคนแรกคือ นายซัพพ์ นุนนาค ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถกล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือได้เป็นคนแรก (กรมวิชาการ, 2533, หน้า 9)

จากการที่พระองค์ได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทรงพิจารณาถึงความสำคัญ และคุณประโยชน์ของกิจการลูกเสือนานัปการ จึงได้ทรงวางพระบรมราโชบาย เพื่อให้เยาวชนไทยได้สร้างประโยชน์เท่าที่จะสามารถทำได้ไว้ถึง 7 ประการ (บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 11) คือ

1. ช่วยเป็นหูเป็นตาในการส่งข่าวคราวให้บ้านเมืองทราบ
2. ช่วยเป็นคนนำสาร และส่งข่าวให้แก่หน่วยทหารได้
3. ช่วยสะกดรอยติดตามพวกผู้ก่อการร้าย
4. ช่วยระวังรักษาและบอกเหตุถึงการก่อวินาศกรรมของผู้ก่อการร้าย
5. ช่วยลำเลียงเสบียงอาหารให้แก่กองทหาร
6. ช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบ้านเมืองในยามบ้านเมืองเกิดวิกฤติ
7. ถ้าหากมีคนป่วยเจ็บก็สามารถเป็นผู้ช่วยเหลือพยาบาล ทำบาดแผลและช่วยเหลืออื่น ๆ ได้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือเกี่ยวกับเสือป่าและลูกเสือ เช่น ปลุกใจเสือป่า เทศนาเสือป่า นอกจากนี้พระองค์ยังได้พระราชทานคติพจน์ให้แก่คณะลูกเสือ “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” กิจการลูกเสือได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วประเทศ และอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์มาโดยตลอดตั้งแต่สมัยรัชการที่ 6 จนมาสิ้นสุดในสมัยรัชกาลที่ 7 พอเริ่มสมัยรัชกาลที่ 8 กิจการลูกเสือก็เริ่มซบเซา เพราะอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2486 ได้มีพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติจัดตั้งองค์การยุวชนแห่งชาติขึ้น มีการจัดตั้งหน่วยยุวชนทหาร โดยจัดให้เด็กนักเรียนไปทำการฝึกอาวุธแบบทหาร ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2486 และตราพระราชบัญญัติลูกเสือพุทธศักราช 2490 ขึ้นแทน กระทรวงศึกษาธิการนำวิชาลูกเสือเข้าอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน นับได้ว่ากิจการลูกเสือได้เจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันนี้ กิจการลูกเสือได้แพร่หลายไปทั่วประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองที่ดี

มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศไทย (บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 11)

อภัย จันทวิมล (2525 อ้างถึงใน นคร จินนิก, หน้า 13-34) ได้กล่าวถึงบทบาทของกิจการลูกเสือไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันว่า จากการศึกษาเอกสารประวัติการลูกเสือไทย ความก้าวหน้าของกิจการลูกเสือไทยแบ่งออกได้เป็น 6 ยุค ดังนี้

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 - 2468)
2. ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468 - 2475)
3. ยุคประทับประคอง (พ.ศ. 2475 - 2482)
4. ยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482 - 2488)
5. ยุคฟื้นฟู (พ.ศ. 2489 - 2503)
6. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2504 - ปัจจุบัน)

ซึ่งในแต่ละยุคนั้นมีสิ่งทีพอสรุได้เป็นบทบาททางด้านต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน คือ

ด้านอุดมการณ์ลูกเสือ ด้านการบริหารงานลูกเสือ ด้านวิชาการและการฝึกอบรมลูกเสือ และด้านกิจกรรมลูกเสือ

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 - 2468)

1.1 ด้านอุดมการณ์ลูกเสือ ในยุคนี้นับเป็นยุคก่อตั้งในสมัยของพระองค์เอง

ด้านอุดมการณ์ลูกเสือจึงเป็นไปตามพระราชดำริของพระองค์ที่มุ่งในการที่จะฝึกเด็กผู้ชายให้รู้จักประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองตามหน้าที่ของผู้ชาย

1.2 ด้านการบริหารงานลูกเสือ พระองค์ได้ทรงออกข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรกของไทย โดยจัดการปกครองดังนี้

1.2.1 ทรงให้ตั้งสภากรรมการกลางลูกเสือ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ลูกเสือทั่วไป บรรดาผู้ตรวจการ ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือทุกคนต้องถือว่าเป็นข้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรงทุกคน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้ไว้วางพระราชหฤทัย 1 คน เป็นผู้ตรวจการใหญ่ สำหรับเป็นผู้ตรวจการปกครองและการฝึกหัดสั่งสอนให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สภากรรมการกลางตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นประธานฯ หรือจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้ไว้วางพระราชหฤทัยเป็นประธานแทนพระองค์ก็ได้ โดยมีผู้ตรวจการใหญ่เป็นอุปนายก และให้มีสภานายการ 1 คน กรรมการอื่นๆ อีกตามสมควร สภากรรมการนี้จะทำหน้าที่บังคับบัญชาวินิจฉัยและดำริการทั้งปวง

1.2.2 การปกครองประจํามณฑล ทรงกำหนดให้ทุกมณฑลมีสภากรรมการประจํา มณฑลแต่ละมณฑลมีผู้ตรวจการลูกเสือ 1 คน โดยทำหน้าที่ตรวจการปกครองและการฝึกหัด สั่งสอน โดยฟังคำแนะนำจากผู้ตรวจการใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งผู้ไว้วาง พระราชหฤทัยเป็นสภานายกและให้ผู้ตรวจการมณฑลเป็นอุปนายก โดยมีสภานายการ 1 คน และให้มีการกรรมการสภาอีกตามสมควรรวมแล้วไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 7 คน ทำหน้าที่ บังคับบัญชาวินิจฉัยและดำริการทั้งปวงในมณฑลของตน

1.2.3 การปกครองลูกเสือ พระองค์ได้กำหนดให้กองลูกเสือ 1 กอง มีผู้กำกับ ลูกเสือเป็นผู้บังคับบัญชา 1 คน มีรองผู้กำกับลูกเสือ 1-2 คน กองลูกเสือ 1 กองให้มีลูกเสือ 3 หมู่ใน 1 หมู่ให้มีลูกเสือ 6-8 คน โดยให้ผู้ตรวจการประจํามณฑลเป็นผู้เลือกผู้กำกับ โดยทำ หน้าที่ดูแลปกครองลูกเสือในกองและอบรมสั่งสอนลูกเสือให้เป็นไปตามพระบรมราโชบาย

1.2.4 การบริหารด้านอื่น ๆ ได้กำหนดพิธีการทางลูกเสือ การกำหนดชั้นของ ลูกเสือให้มี 3 ชั้น คือ ลูกเสือเอก ลูกเสือโท และลูกเสือสำรอง อายุของผู้ที่เข้าเป็นลูกเสือต้องมี อายุไม่ต่ำกว่า 11 ปี แต่ไม่เกินกว่า 18 ปี การเลื่อนชั้นของลูกเสือจะต้องมีการสอบตามหลักสูตร มีข้อบังคับในการจัดและถอนทะเบียนผู้กำกับ รองผู้กำกับ และตัวลูกเสือมีการกำหนดการแต่งกาย ของลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ ตลอดจนการทำความ เคารพของลูกเสือไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นระเบียบเดียวกันนั่นเอง

1.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ แบบสั่งสอน เสือป่าและลูกเสือเทศนาเสือป่า และปลูกใจเสือป่าเพื่อให้เสือป่าและลูกเสือได้ศึกษา ซึ่งถือเป็น หัวใจที่สำคัญของเสือป่าและลูกเสือในสมัยนั้น เพราะพระราชนิพนธ์เหล่านั้นทรงพระราชนิพนธ์ ไว้เกี่ยวกับหลักสูตรของลูกเสือ เช่น การสืบข่าวและเดินทาง การช่างและความรู้เบ็ดเตล็ด การอยู่ ค่ายพักแรม การสะกดรอย ฯลฯ เป็นต้น

ด้านการฝึกอบรม ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือขึ้น สำหรับเป็นสำนักศึกษาวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวเดียวกัน โดยกองฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือนี้ตั้งขึ้นใน บริเวณสโมสรคณะเสือป่า ณ พระราชวังดุสิต โดยมีหลักสูตรเล่าเรียน 2 เดือนเต็ม ใช้แบบสั่ง สอนเสือป่าและลูกเสือเป็นคู่มือในการเรียนเมื่อผู้ใดได้ศึกษาวิชาครบกำหนดและสอบไล่ได้ตาม หลักสูตรก็จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานประกาศนียบัตรให้

1.4 ด้านกิจกรรม มีสเตอร์ ซิดนีย์ ริเชส (Mr. Sidney Riches) ผู้กำกับกองลูกเสือที่ 4 กรุงลอนดอนภาคตะวันตกเฉียงใต้ ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลให้พระองค์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ขนานนามกองลูกเสือซึ่งเขาบังคับบัญชาอยู่นั้นว่า

“กองลูกเสือรักษาพระองค์ พระเจ้าแผ่นดินสยาม” พระองค์ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระบรมราชานุญาต กองลูกเสือกองนี้ติดเครื่องหมายข้างเผือกที่แขนทั้งสองข้าง ซึ่งสืบมาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองลูกเสือบางกองจัดส่งผู้แทนพร้อมทั้งผู้บังคับบัญชา เข้าสมทบกับกองเสือป่า ในการฝึกซ้อมเดินทางไกลแรมคืนและการซ้อมรบเสือป่าด้วย

ในปี พ.ศ. 2457 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเหรียญราชนิยมให้แก่ “ลูกเสือโทฝ่าย” ซึ่งมีอายุ 14 ปี ได้ช่วยชีวิตชายชราและเด็กหญิงให้รอดพ้นจากอันตรายเรือล่ม

ในปี พ.ศ. 2463 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ส่งผู้แทนลูกเสือไทยเข้าร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งแรก ณ โอลิมเปีย (Olympia) กรุงลอนดอน (London) ประเทศอังกฤษ (England) จำนวน 4 คน

ในปี พ.ศ. 2465 ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะลูกเสือไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกร่วมก่อตั้งทั้งสิ้น 31 ประเทศ

ในปี พ.ศ. 2467 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ส่งผู้แทนลูกเสือไทย จำนวน 10 คน ไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก (Denmark)

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2461 พระองค์ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับลักษณะปกครองเสียใหม่ ดังนี้

1. ด้านบริหารงานลูกเสือ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการเปลี่ยนแปลง คือให้รวมมณฑล 2 - 3 มณฑลเข้าด้วยกัน เป็นมณฑลภาค มีอุปราชเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือสมุหเทศาภิบาลและให้มีสภากรรมการจัดการลูกเสือประจำภาคสูงกว่าสภากรรมการลูกเสือประจำมณฑล อีกชั้นหนึ่งให้มีรองผู้ตรวจการประจำจังหวัด
2. ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดลูกเสือเป็นเหล่าต่าง ๆ เป็นพิเศษ เช่น เหล่าราบ เหล่าพราน เหล่าช่าง เหล่าดับเพลิง เหล่าพยาบาล เหล่าสมุทรสนา เป็นต้น และให้ลูกเสือได้มีการฝึกหัดวิชาพิเศษ เช่น วิชาจักรสาน วิชาช่างไม้ วิชาช่างเย็บ เป็นต้น

3. ด้านการปกครองด้านอื่น ๆ ทรงเพิ่มเติมเครื่องหมายประกอบการแต่งเครื่องแบบของผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ได้ทรงกำหนดให้มีสีประจำแต่ละมณฑลและเครื่องหมายสำหรับผู้ที่อยู่ใต้อาณัติตามหลักสูตรแต่ละชั้นมีเครื่องหมายแตกต่างกันออกไป

ในยุคก่อตั้งนี้ ในช่วงปลายรัชสมัยของพระองค์ท่าน พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า “พลเมืองทุกเพศทุกวัยย่อมเป็นทรัพยากรของชาติ เมื่อชาติเจริญก็ย่อมเจริญด้วย และเมื่อชาติพินาศล่มจมใครเล่าจะอยู่ได้” (ประยูร ธวัชรพันธุ์, ม.ป.ป., หน้า 168 - 169) ด้วยเหตุนี้เอง เมื่อทรงได้สถาปนาลูกเสือสยามขึ้นเป็นหลักฐานแล้วยังได้ทรงเตรียมการสถาปนา “เนตรนารี” หรือที่เรียกว่า

“ลูกเสือหญิง” ขึ้น เพื่อให้เป็นสิ่งที่อยู่กับลูกเสือ ซึ่งได้ตั้งขึ้นเรียบร้อยแล้วสำหรับเด็กชายยังขาดอยู่ แต่เด็กหญิงเท่านั้น จึงทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการฝึกฝนในทำนองเดียวกันนี้ แก่เด็กหญิงบ้าง เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์แห่งทรัพยากรของชาติดังกล่าวแล้ว และในฐานะที่พระองค์ทรงดำรงอยู่ในราชสมบัติมาครบ 15 ปี ในปี พ.ศ. 2468 จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เตรียมจัดงานพระราชพิธีเฉลิมฉลอง เป็นการสมโภชสิริราชสมบัติเสมอด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เตรียมการจัดงานลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกควบคู่ไปด้วย แต่พระองค์ได้ทรงมีพระอาการประชวรด้วยพระโรคเกี่ยวกับพระอัมตะ และถึงแก่สวรรคตโดยฉับพลันเมื่อ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 ทำให้พระราชดำริในการตั้ง “เนตรนารี” และงานลูกเสือแห่งชาติต้องหยุดชะงักไปด้วย

2. ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2468 - 2475)

ยุคนี้ตรงกับสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงวันเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

2.1 ด้านอุดมการณ์ทางลูกเสือ ในยุคนี้ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงใดๆ ยังมีอุดมการณ์เหมือนกับยุคก่อตั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

2.2 ด้านการบริหารงานลูกเสือ การจัดการบริหารทั้งส่วนกลางและในมณฑลต่างๆ ยังคงจัดการบริหารตามข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือในปี พ.ศ. 2461 เหมือนเดิม เพราะเป็นช่วงที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2468 นายฮิวเบิร์ต เอส มาร์ติน (Hubert S. Martin) ผู้อำนวยการสมาคมลูกเสือนานาชาติ ได้แจ้งมายังคณะลูกเสือไทยว่า คณะลูกเสืออังกฤษดำริจะจัดให้มีการประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับลูกเสือรุ่นใหม่ (Rower) ขึ้น ณ กรุงลอนดอน (London) พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ส่งผู้แทนไปเข้าร่วมประชุม ซึ่งที่ประชุมให้มีการเพิ่มลูกเสือรุ่นใหม่ โดยผู้สมัครลูกเสือรุ่นใหม่นี้ต้องมีอายุเกินกว่า 17 ปี บริบูรณ์ และในปี พ.ศ. 2472 ได้มีการเปิดการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ณ สามัคยาจารย์สมาคม ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยขึ้น มีผู้เข้าร่วมอบรมเป็นครูจากในจังหวัดพระนครและธนบุรี รวม 80 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2473 ได้มีการประกาศตั้งโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการอบรมเจ้าหน้าที่ลูกเสือขึ้นเป็นงานประจำปี พระราชทานสถานที่ในบริเวณพระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ให้เป็นสำนักอบรมนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป ได้มีการวางระเบียบเรื่องการอบรมของโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือ โดยหลักสูตรการอบรมมีระยะเวลา 2 เดือน โดยผู้ที่เข้าอบรมต้องเป็นผู้ที่ทางมณฑลต่างๆ

เป็นผู้คัดเข้ามา แต่โรงเรียนผู้กำกับนี้มีการอบรมอยู่เพียง 2 รุ่น ก็ต้องเลิกกันไป เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

2.4 ด้านกิจกรรม ได้จัดให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ ซึ่งจะมีการจัดครั้งแรกในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ต้องหยุดชะงักไป เนื่องจากพระองค์เสด็จสวรรคตเสียก่อน การชุมนุมครั้งนี้มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือจากทุกมณฑลมาเข้าร่วมชุมนุม จำนวน 1,836 คน และในวันเปิดค่ายชุมนุม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานธงประจำกองแก่ลูกเสือมณฑลต่าง ๆ

การจัดงานชุมนุมครั้งนี้จัดในระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม พ.ศ. 2470 และในปี พ.ศ. 2472 คณะลูกเสือญี่ปุ่นเชิญผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปเยือนประเทศ โดยสมาคมสยามในญี่ปุ่นเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งสิ้น ประเทศไทยได้ส่งลูกเสือและผู้บังคับบัญชาไปครั้งนี้จำนวน 19 คน และในปีเดียวกันนี้ ได้มีการจัดชุมนุมลูกเสือขึ้นเป็นครั้งที่ 3 ณ อาร์โรว์ปาร์ค (Arrow park) เมืองเบอเคนเฮด (Birkenhead) ประเทศอังกฤษ (England) ประเทศไทยส่งผู้แทนเข้าร่วมชุมนุมด้วย จำนวน 9 คน ภายหลังงานชุมนุม ลอร์ดเบเดน พาวเวลล์ (Lord Baden Powell) ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวชมเชยลูกเสือไทยเป็นอย่างมาก ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในการชุมนุมและในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย ได้มีพิธีถวายราชสดุดีเป็นครั้งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2473 ได้จัดให้มีงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ มีลูกเสือมาเข้าร่วมชุมนุมทั่วประเทศ 14 มณฑล จำนวน 1,955 คน มีลูกเสือญี่ปุ่นมาร่วมชุมนุมด้วย จำนวน 22 คน ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 การลูกเสือจึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนี้ด้วย

3. ยุคประทับระยอง (พ.ศ. 2475 - 2482)

ยุคนี้เป็นตอนปลายของรัชกาลที่ 7 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (ทรงสละราชสมบัติเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477) และเป็นระยะแรกของแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล เมื่อประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว ความสนใจของทางราชการบ้านเมืองที่เดิมมีต่อกิจการลูกเสือ จึงพลันชะงักลง ผลสะท้อนจากการเมืองมีถึงลูกเสือคือ อุปนายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารต่างพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงเป็นระยะที่วงการลูกเสือไทยต้อง

พบวิกฤต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บริหารอยู่ตลอดเวลา ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญในช่วงก่อนที่จะทรงสละราชสมบัติ ดังนี้

3.1 ด้านอุดมการณ์ทางลูกเสือในยุคนี้ ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวอุดมการณ์ทางด้านการลูกเสือจึงยังไม่มีเปลี่ยนแปลง

3.2 ด้านการบริหาร ในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดตั้งกรมใหม่ในกระทรวงธรรมการ คือ กรมพลศึกษามีการจัดตั้งกองการลูกเสือขึ้นในกรมพลศึกษาด้วย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นาวาโทหลวงสุภะลาศเป็นอธิบดีกรมพลศึกษา ตำแหน่งอุปนายกสภากรรณการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งให้อธิบดีกรมพลศึกษาเป็นคั้งแต่บัดนั้นมา ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับใหม่ ทางการลูกเสือซึ่งได้ถือหลักปฏิบัติในการอำนวยความสะดวกและบังคับบัญชาดูแลกิจการลูกเสือ ตามระเบียบราชการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของฝ่ายปกครองโดยตลอด จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงในหลักการดังกล่าวไปด้วย โดยได้มีประกาศสภากรรณการกลางจัดการลูกเสือแห่งสยาม แก้ไขข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. 2461 โดยยุบสภากรรณการจัดการลูกเสือมณฑล และให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดและคณะกรรมการลูกเสืออำเภอขึ้น ทำหน้าที่บริหารกิจการลูกเสือในจังหวัดและในอำเภอ โดยให้เจ้าหลวงประจำจังหวัดเป็นนายกกรรมการจัดการลูกเสือจังหวัด และให้กรรมการจังหวัดเป็นผู้ตรวจการลูกเสือประจำจังหวัด ให้นายอำเภอเป็นนายกกรรมการจัดการลูกเสืออำเภอ และในปีเดียวกันนั้น ก็ได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเครื่องแบบลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือทั้งนี้เพื่อมิให้ผู้ที่ไม่ได้เป็นลูกเสือหรือเจ้าหน้าที่ลูกเสือนำเครื่องแบบไปแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบ โดยให้มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม เนื่องจากในระยะนี้เป็นระยะที่เพิ่งเปลี่ยนแปลงการปกครอง การจัดการบริหารภายในประเทศยังไม่เรียบร้อยกิจการลูกเสือทางด้านการฝึกอบรมจึงยังไม่มีฝึกอบรมใด ๆ

3.4 ด้านกิจกรรม ในปี พ.ศ. 2476 มีการส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 5 คน ไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 4 ณ เมืองเกอะเดอะเลอ ประเทศฮังการี (Hungary) เมื่อใกล้สิ้นสุดพระบวรณูชาธิการของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางสภากรรณการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ ได้ประกาศจัดตั้งการลูกเสือสมุทรเสนารขึ้นอีกหน่วยงานหนึ่ง ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีไว้เดิม และในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 พระองค์ทรงประกาศสละราชสมบัติตั้งแต่นั้น

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติแล้ว พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ก็ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติสืบสนองตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ต่อมา แต่ขณะนั้นพระองค์ยังทรงพระเยาว์ มีพระชนมายุเพียง 9 พรรษา และกำลังประทับศึกษาวิชาการอยู่ ณ ต่างประเทศ จึงต้องมีคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์บริหารราชการแผ่นดินในพระปรมาภิไธย ประจวบกับการลุกเสียในยุคประชาธิปไตยอยู่ในภาระของรัฐบาลโดยตรง จึงเป็นยุคแห่งความวุ่นวายของลูกเสือไทยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ 2 ประการ คือ วิกฤตการณ์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศประการหนึ่ง กับรัฐบาลสมัยนั้นขาดความเอาใจใส่ คือ ไม่ต้องการจะเสริมสร้างของเก่า หันไปให้ความสนใจด้านอื่นประการหนึ่ง นั่นคือ ได้เกิดความขัดแย้งในสถาบันการบริหารประเทศและสถานิติบัญญัติ ถึงกับต้องยุบสภาและเปลี่ยนรัฐบาลใหม่หลายครั้ง พร้อมกันนั้นเหตุการณ์ภายนอกประเทศก็อุบัติขึ้นซ้ำ นั่นคือ ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นในปี พ.ศ. 2482 และในปีต่อมาประเทศไทยก็เกิดกรณีพิพาทกับฝรั่งเศสเรื่องดินแดนอินโดจีนขึ้นอีก และในปี พ.ศ. 2484 ประเทศญี่ปุ่นก็จู่โจมวางสงครามทางด้านเอเชียบูรพาขึ้นอีก พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลได้เสด็จนิวัติประเทศไทยในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 ซึ่งพอสรุปได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. ด้านอุดมการณ์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมกุลบุตรกุลธิดา ให้เป็นพลเมืองดีโดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด
2. ด้านการบริหาร ในปี พ.ศ. 2478 ก็ได้มีประกาศให้ใช้ ตราคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อสำหรับใช้ในราชการที่เกี่ยวกับการลูกเสือ

ในปี พ.ศ. 2482 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ โดยพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับนี้ได้กำหนดให้คณะลูกเสือแห่งชาติมีสภาพเป็นนิติบุคคลและได้กำหนดการปกครองลูกเสือเสียใหม่ โดยแบ่งการปกครองเป็นส่วนกลางมีสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ ประกอบด้วย สภานายก อุปนายก เลขธิการ เภรัญญิก ผู้ตรวจการใหญ่ และกรรมการปกครองส่วนภูมิภาค ให้มีจังหวัดลูกเสือและอำเภอลูกเสือ โดยให้ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดโดยตำแหน่ง ให้นายอำเภอเป็นผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอโดยตำแหน่ง ได้กำหนดให้มีเหรียญลูกเสือสรรเสริญไว้สำหรับพระราชทานแก่ลูกเสือผู้ที่ได้ทำความดีความชอบ นอกจากนี้ได้มีการออกพระราชบัญญัติให้ทรัพย์สินกองเสือป่าตกเป็นของคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำให้มีผลเท่ากับเป็นการประกาศเลิกลัทธิกองเสือป่าให้สิ้นสภาพไปอย่างเป็นทางการด้วย หลังจากทีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จนิวัติประเทศไทยแล้ว ก็ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงดำรงตำแหน่ง

อุปนายกกิตติมศักดิ์ในสภากรรมการกลางฯ และให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดชทรงดำรงตำแหน่งอุปนายกกิตติมศักดิ์

3. ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ได้มีการเปิดการฝึกอบรมวิชาพลศึกษา (ว่าด้วยการลูกเสือ) มีผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น 198 คน วิชาที่อบรมดำเนินตามหลักสูตรเสนาและสมุทรเสนา ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ พ.ศ. 2480 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรลูกเสือสมุทรเสนา และลูกเสือเสนา

4. ด้านกิจกรรม ในปี พ.ศ. 2477 คณะลูกเสือสมุทรญูปุ่น ได้มาเยี่ยมประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2478 มีการส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 2 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือวิสามนัญ (Rower Moot) ณ เกาะอินกาโร ใกล้กรุงสต็อกโฮล์ม (Stockholm) ประเทศสวีเดน (Sweden) ในปีเดียวกันนั้นคณะลูกเสือไทยได้ส่งช้างสองเชือกเป็นของขวัญให้แก่คณะลูกเสือญูปุ่น

ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2479 เป็นปีที่ครบรอบ 25 ปีการก่อตั้งลูกเสือไทย แต่ในขณะนั้นทางสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติไม่สามารถจัดงานสมโภชเฉลิมฉลองให้เป็นเอกกรีกได้ แม้กระทั่งการจัดงานชุมนุมเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองก็ไม่สามารถที่จะจัดได้ เนื่องจากสถานการณ์รอบด้านบีบบังคับอยู่ เมื่อไม่มีทางใดที่จะแสดงความกตัญญูทดแทนที่ตอบสนองแด่องค์พระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือได้ อุปนายกสภากรรมการกลางฯ จึงได้ออกประกาศเชิญชวนสร้างพระบรมรูปอุทิศสนองพระมหากรุณาธิคุณไว้ที่สนามกีฬาแห่งชาติ และจะได้จัดสร้างสโมสรสถานกลางของคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้นไว้ด้วย แต่เนื่องจากต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศ เรื่องสร้างพระบรมรูปเป็นอนุสรณ์เชิดชูพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งการจัดสร้างนั้นมีหลักการใหญ่เช่นเดียวกัน จึงได้บูรณาการสร้างเป็นองค์เดียวกันและประดิษฐานอยู่ที่หน้าสวนลุมพินี ในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2480 คณะลูกเสือญูปุ่น จำนวน 26 คน ได้มาเยือนประเทศไทยเพื่อเป็นการตอบแทนที่คณะลูกเสือไทยได้ส่งช้างสองเชือกไปให้คณะลูกเสือญูปุ่นเป็นของขวัญ

ในระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน ถึง วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2480 คณะลูกเสือแห่งสหรัฐอเมริกาได้จัดให้มีการชุมนุมลูกเสือ ได้เชิญคณะลูกเสือไทยเข้าร่วมงานชุมนุมครั้งนี้ด้วย คณะลูกเสือไทยได้จัดส่งผู้แทนไปร่วมงานชุมนุมด้วย 5 คน

ในวันที่ 31 กรกฎาคม ถึง วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2480 ได้มีการชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 5 ณ ประเทศฮอลแลนด์ (Holland) ทางคณะลูกเสือไทยได้จัดส่งผู้แทนเข้าร่วมชุมนุมด้วย 9 คน

4. ยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482 - 2488)

4.1 ด้านอุดมการณ์ลูกเสือ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ยังคงมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมกุลบุตรกุลธิดา ให้เป็นพลเมืองดีโดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ

4.2 ด้านการบริหาร ได้มีการออกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2486 จัดตั้งองค์การยุวชนแห่งชาติขึ้น แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 หน่วย คือ หน่วยลูกเสือและหน่วยยุวชนทหาร องค์การยุวชนแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ฝึกและอบรมกุลบุตรกุลธิดา ให้เป็นพลเมืองดีมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ประกอบด้วยเป็นผู้มีวินัยอันดีงาม และองค์การนี้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการฝึกอบรมและปกครองบังคับบัญชายุวชนแห่งชาติที่เป็นลูกเสือโดยกรมพลศึกษาเป็นกรมเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังได้ระบุให้คณะลูกเสือแห่งชาติคคอยู่ในฐานะเป็นผู้ล้มละลายและให้บรรดาทรัพย์สินตลอดทั้งสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติให้ตกเป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติด้วย

4.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ในยุคนี้เป็นยุคที่อยู่ภาวะภัยสงครามจึงไม่มีการฝึกอบรมใด ๆ ทั้งสิ้น

4.4 ด้านกิจกรรม ในยุคนี้ทางด้านกิจกรรมในประเทศยังมีอยู่บ้าง เช่น ก่อนที่จะมีการประกาศพระราชบัญญัติองค์การยุวชนทหาร ในปี พ.ศ. 2486 จังหวัดสกลนครได้จัดให้มีการชุมนุมลูกเสือภายในจังหวัดขึ้น ในปี พ.ศ. 2482 และในปีต่อมาจังหวัดอุบลราชธานีก็ได้มีการจัดชุมนุมลูกเสือภายในจังหวัดตามมาอีก แต่หลังจากนั้นภาวะภัยสงครามและการจัดตั้งองค์การยุวชนทหาร จึงทำให้กิจกรรมทางด้านลูกเสือต้องเสื่อมโทรมลงและหยุดชะงักนับตั้งแต่นั้นมา จวบจนสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ซึ่งถูกลอบปลงพระชนม์ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เวลา 09.00 น.

5. ยุคฟื้นฟู (พ.ศ. 2489 - 2503)

ยุคนี้เริ่มต้นสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช การลูกเสือไทยได้เริ่มมีการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ยุบเซาถึงขนาดที่เรียกได้ว่า “หยุดชะงัก” ในสมัยที่พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ออกพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2486 และได้ออกพระราชบัญญัติลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ. 2490 ขึ้นมาอีกฉบับหนึ่ง ในวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2490

5.1 ด้านอุดมการณ์ของลูกเสือ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า ให้คณะลูกเสือแห่งชาติเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมอนุชนให้เป็นพลเมืองดี ตามจารีตประเพณีบ้านเมืองและนานาชาติ

5.2 ด้านการบริหาร จัดการกำหนดให้พระมหากษัตริย์ได้ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชูปถัมภก คณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนการปกครองในส่วนกลางก็คงให้มีสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติซึ่งประกอบด้วย สภานายก อุปนายก เลขาธิการ เภรัณยูภิก และกรรมการอื่นอีก ไม่น้อยกว่า 5 คน การแต่งตั้งถอดถอนตำแหน่งให้กระทำโดยพระบรมราชโองการ และบัญญัติให้อุปนายกเป็นผู้ดำเนินกิจการของสภากรรมการกลาง ในส่วนภูมิภาคก็ยังคงจัดเป็นจังหวัดลูกเสือและอำเภอลูกเสือคงเดิม นอกจากนี้ยังได้กำหนดประเภทของลูกเสือเสียใหม่ให้มี 3 ประเภท คือ

5.2.1 ลูกเสือสำรอง (Cub Scout)

5.2.2 ลูกเสือสามัญ (Boy Scout) กำหนดให้มี 4 ชั้น ดังนี้

5.2.2.1 ลูกเสือตรี

5.2.2.2 ลูกเสือโท

5.2.2.3 ลูกเสือเอก

5.2.2.4 ลูกเสือหลวง

5.2.3 ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout)

ในมาตราสุดท้ายของพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2490 นี้ ได้กำหนดให้บรรดาทรัพย์สินทั้งสิ้น รวมตลอดทั้งสินทรัพย์และหนี้สินเกี่ยวเนื่องกับทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งได้อโอนให้เป็นขององค์การยุวชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2486 ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติทั้งหมดตามพระราชบัญญัติ นั้นหมายความว่า องค์การยุวชนแห่งชาติต้องสลายตัวไปตามพระราชบัญญัติที่ประกาศออกมา

5.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ในปี พ.ศ. 2496 ได้เริ่มดำเนินการสร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธ ที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และลูกเสือทั้งในด้านวิชาการและด้านกิจกรรมของลูกเสือ และในปีเดียวกันนี้สำนักงานลูกเสือโลกได้เชิญให้คณะลูกเสือไทยไปดูงานด้านการลูกเสือที่ประเทศอังกฤษร่วมกับผู้แทนลูกเสือประเทศอื่น ๆ อีก 10 ประเทศ

ในปี พ.ศ. 2499 ได้มีการเปิดอบรมลูกเสือจราจรขึ้นเป็นครั้งแรก

ในปี พ.ศ. 2501 ได้เปิดการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองขึ้นความรู้เบื้องต้นตามหลักสูตรการฝึกของกิลเวลล์ปาร์ค (Gilwell Park) โดยสำนักงานลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 35 คน และในทำนองเดียวกัน สำนักงานลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้นัดให้มีการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับสามัญ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมของกิลเวลล์ปาร์ค ณ ค่ายลูกเสือเมืองปีนัง (Penang) ประเทศไทยได้ส่งผู้สนใจเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ จำนวน 35 คน

ในวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ได้ทำการเปิดอบรมลูกเสือดับเพลิงขึ้นเป็นครั้งแรก ที่สถานีดับเพลิงกลางพญาไท

ในปี พ.ศ. 2502 ได้มีพิธีประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน ให้แก่เจ้าหน้าที่ลูกเสือไทยเป็นครั้งแรก จำนวน 3 คน ในปีเดียวกันนี้ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ลูกเสือไทย 5 คน ไปเข้าร่วมรับการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรม (เครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน) เป็นชุดแรก ซึ่งสำนักงานลูกเสือโลกภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นผู้จัดอบรมขึ้น ณ ค่ายลูกเสือชามังคกรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ในปี พ.ศ. 2503 ได้เปิดการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองชั้นวูดแบดจ์ขึ้นเป็นรุ่นแรกในประเทศไทย ณ ค่ายพระตำหนักมหาราช ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 41 คน และในปีเดียวกันนี้ ได้มีพิธีประดับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน เป็นครั้งแรกและรุ่นแรกของประเทศไทย จำนวน 5 คน ที่ผ่านการฝึกอบรมจากค่ายลูกเสือชามังค ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ในระหว่างวันที่ 5 - 12 ธันวาคม พ.ศ. 2503 ได้มีการเปิดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือโรเวอร์ (Rover Scout) ที่ค่ายลูกเสือกรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) ประเทศไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่ลูกเสือไปเข้าร่วมฝึกอบรมด้วย จำนวน 11 คน และได้มีผู้สมัครไปเข้ารับการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองด้วย จำนวน 1 คน ผู้กำกับลูกเสือสามัญ จำนวน 1 คน

5.4 ด้านกิจกรรม ในปี พ.ศ. 2497 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดีครั้งแรก ให้กับผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือ มีผู้เข้าได้รับพระราชทานครั้งแรก จำนวน 6 คน แต่ในปีนี้ได้จัดให้มีงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 3 ขึ้น ณ สนามกีฬาแห่งชาติ มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมชุมนุมทั้งสิ้น 5,155 คน

ในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 1 ณ เมืองบาเกียว (Baguio) ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines)

ในปี พ.ศ. 2502 ได้มีการจัดตั้งสโมสรลูกเสือกรุงเทพฯ ขึ้น ถือว่าเป็นสโมสรแรกในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2503 ได้ส่งผู้แทนไปเข้าร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 9 ณ ประเทศอังกฤษ เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบอายุ 100 ปี ของลอร์ดเบเดน พาวเวลล์ (Lord Baden Powell) นอกจากนี้ ในปีเดียวกัน ได้จัดส่งผู้แทนไปเข้าร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 2 ณ กรุงย่างกุ้ง (Rangoon) ประเทศพม่า (Myanmar) ในการประชุมครั้งนี้ นายแพทย์แสง สุทธิพงษ์ กรรมการสภากรรมการกลางได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้ด้วย และที่ประชุมได้มีการลงมติให้การประชุมครั้งที่ 3 มีขึ้นที่กรุงเทพฯ ด้วย

6. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2504 - ปัจจุบัน)

6.1 ด้านอุดมการณ์ ในปี พ.ศ. 2507 ได้มีการออกพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 โดยมีอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ คือ เพื่อฝึกอบรมบ่มนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมืองและอุดมคติ ดังนี้

- 6.1.1 ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง
- 6.1.2 ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 6.1.3 ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
- 6.1.4 ให้รู้จักทำการฝีมือ
- 6.1.5 ให้มีการพัฒนาในร่างกาย จิตใจ ศีลธรรม ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิ

การเมืองใด ๆ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ก็ได้มีการออกพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2528 โดยกำหนดให้มีอุดมการณ์หรือวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทาง (พระราชบัญญัติลูกเสือ, 2528, หน้า 15-16) ดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ

ในปี พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป โดยกำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ ขวากษาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ อยู่ในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2550) โดยมุ่งเน้นพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 4) ซึ่งในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ผสมผสานสาระ

ความรู้ด้านต่าง ๆ ได้อย่างสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 11-12)

6.2 ด้านบริหาร พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 ได้กำหนดให้พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นองค์พระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติและมีสภาลูกเสือแห่งชาติ โดยสภาลูกเสือนี้ มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบาย เพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและให้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ และตามนโยบายของสภาลูกเสือแห่งชาติในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ และให้มีสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ โดยเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ ในส่วนภูมิภาคให้มีการจัดระเบียบการปกครองลูกเสือตามเขตจังหวัด ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด และในอำเภอหนึ่ง ๆ ให้จัดระเบียบปกครองลูกเสือตามเขต อำเภอมีคณะกรรมการบริหารลูกเสืออำเภอ

ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2528 ได้มีการเพิ่มเติมตำแหน่งของสภาลูกเสือแห่งชาติ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและได้เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติขึ้นอีก 1 ข้อ คือ กำกับดูแลกิจการลูกเสือชาวบ้าน ส่วนภูมิภาคได้มีการแต่งตั้งกรรมการลูกเสือจังหวัดและลูกเสืออำเภอเพิ่มขึ้น

6.3 ด้านวิชาการและการฝึกอบรม ในยุคนี้ความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและการฝึกอบรมนับว่ามีความก้าวหน้าไปมากทั้งทางด้านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกประเภท และทุกระดับ และการฝึกอบรมลูกเสือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้มีการใช้หลักสูตร การฝึกอบรมของสมาคมลูกเสือโลก ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเอกภาพทางด้านวิชาการทุกประเทศทางด้านการฝึกอบรมลูกเสือได้มีการดัดแปลงลูกเสือเหล่าสมุทรและกองลูกเสือเหล่าอากาศเพิ่มขึ้น ได้มีคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการให้นำหลักสูตรวิชาลูกเสือเข้าอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน มีการจัดตั้ง กองลูกเสือวิสามัญขึ้นในโรงเรียน มีการจัดตั้งค่ายลูกเสือระดับจังหวัดและระดับอำเภอทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือ ได้เปิดให้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านขึ้น ในปี พ.ศ. 2514

6.4 ด้านกิจกรรมของลูกเสือภายในประเทศได้มีการจัดชุมนุมลูกเสือแห่งชาติจำนวน หลายครั้ง และเป็นเจ้าภาพในการจัดงานชุมนุมลูกเสือเขตเอเชียแปซิฟิก ครั้งที่ 9

ในปี พ.ศ. 2529 เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลกเขตเอเชียแปซิฟิก มีคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหลายท่านได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการบริหารลูกเสือ ประจำสำนักงานลูกเสือโลกและคณะบริหารลูกเสือเขตเอเชียแปซิฟิก และมีคณะกรรมการบริหาร

ลูกเสือแห่งชาติได้รับเกียรติให้ได้รับเหรียญลูกเสือโลกและศูนย์ฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือนานาชาติแห่งกิลเวลปาร์ก (Gilwell Park) ประเทศอังกฤษ ได้ทูลเกล้าถวายเครื่องหมายแสดงคุณวุฒิทางลูกเสือชั้นสูงสุดของโลก แด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (เครื่องหมายวูดแบดจ์ 4 ท่อน) ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นองค์พระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งเป็นเพียงพระองค์เดียวในโลกที่ได้รับการทูลเกล้าถวายเครื่องหมายนี้ นอกจากนี้ในด้านกิจกรรมในต่างประเทศได้มีการส่งผู้แทนเข้าร่วมชุมนุมลูกเสือโลก การชุมนุมลูกเสือเขตเอเชียแปซิฟิกทุกครั้ง และงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ที่ได้เชิญมา

ในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการออกพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 4) โดยให้มีการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นสิริยิ่งรามเกียรติ์ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 1 เหรียญ เพื่อไว้สำหรับพระราชทานแก่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดีชั้นที่ 1 และมีอุปการคุณที่ได้ช่วยเหลือกิจการลูกเสืออย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ในปี พ.ศ. 2531 ได้มีการจัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 31 หัวข้อ “สู่จุดหมายปี 2002” (Towards 2002)

ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการจัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 32 ณ กรุงปารีส (Paris) ประเทศฝรั่งเศส (France) ที่ประชุมได้นั้นพิเศษในเรื่องยุทธศาสตร์ (Strategy) และได้เพิ่มหัวข้อหลักอีก 1 หัวข้อ คือ ความเจริญก้าวหน้าของขบวนการลูกเสือ (The Growth of The Movement) ในที่สุดการประชุมจึงได้มีความเห็นและยอมรับยุทธศาสตร์สุดยอด 5 ประการของการลูกเสือ (Five Strategy Priorities for Scouting) ว่าเป็นหัวใจในการพัฒนางานกิจการลูกเสือ ดังนี้

1. แผนการฝึกอบรมลูกเสือ (Youth Programme)
2. ผู้ใหญ่ในการลูกเสือ (Adults in Scouting)
3. ทรัพยากรการเงินขององค์การลูกเสือโลก (Wosm's Own Financial Resources)
4. การบริหาร (Management)
5. ความเจริญก้าวหน้าของขบวนการลูกเสือ (The Growth of The Movement)

สุทัศน์ เมาลีกุล (2539, หน้า 172-173) กล่าวว่า ในระหว่างวันที่ 19 - 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 ได้มีการจัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 33 ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์ปาร์ก กรุงเทพฯ การประชุมฯ ครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณหนึ่งพันกว่าคนจากประเทศต่าง ๆ รวม 99 ประเทศ

ในปี พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) ได้มีการจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 ณ หาดยาว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย มีผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 24,000 คน จาก 147 ประเทศ

ในปี พ.ศ. 2548 ได้มีการจัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 347 ณ ประเทศตูนิเซีย (Tunisia) และในปี พ.ศ. 2550 จะมีการจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 21 ณ ประเทศอังกฤษ

การลูกเสือในยุคนี้นับว่าเป็นยุคที่มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองมากที่สุดและมีความก้าวหน้าจนรุดหน้าประเทศอื่นๆ อีกหลายประเทศที่เป็นสมาชิกของสมาคมลูกเสือโลก ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 120 ประเทศ เป็นยุคที่มีความก้าวหน้ากว่าทุกยุคของการลูกเสือไทยในทุกด้าน ทั้งทางด้านอุดมการณ์ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านกิจกรรม นอกจากนี้กิจกรรมบางอย่างยังมีความก้าวหน้าที่ประเทศอื่นๆ ยังไม่มี นั่นคือ ลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนเกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีความสามัคคีกัน ตลอดจนการรู้จักพัฒนาตนเอง และสังคมในชุมชนของคนให้ดีขึ้นเป็นอันมาก

3. หลักสำคัญของกิจการลูกเสือ

ขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการเดียวที่มีสมาชิกมากที่สุด คือ มีประเทศที่เป็นสมาชิกประมาณ 131 ประเทศ จำนวนลูกเสือ 17 ล้านคน เป็นขบวนการที่ยืนยงวัฒนาถาวร ทั้งนี้เพราะมีหลักการที่ควรแก่การยกย่องเลื่อมใสอยู่ 8 ประการ คือ (บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 12)

1. หน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า/ศาสนา
2. ความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตนเอง
3. ความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก
4. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. การยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
6. การเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
7. ความเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง
8. มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรมเด็กชายและคนหนุ่ม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี รู้จักหน้าที่รับผิดชอบ โดยอาศัยวิธีการระบบหมู่ ระบบกลุ่มที่มีการทดสอบเป็นขั้น ๆ และเครื่องหมายวิชาพิเศษและกิจกรรมกลางแจ้ง

การลูกเสื่อดำรงไว้ซึ่งเอกภาพแห่งความมุ่งประสงค์และวิธีการ โดยมีรากฐานมาจากหลักการแห่งอุดมการณ์ของลูกเสือ ซึ่งคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นพื้นฐาน ซึ่งในแต่ละประเทศถือหลัก “การพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ” ดังนี้ (บุญเรือน ฉายศิริ, 2544, หน้า 12-13)

1. ความคิดเรื่องศาสนา การลูกเสือฝึกอบรมให้เด็ก ๆ ทุกคนเคารพนับถือศาสนาตามที่บิดามารดาของตนนับถืออยู่ และให้มีความจงรักภักดีต่อศาสนาด้วย
2. พัฒนาให้มีความรู้สึกล้านานิยม สมาคมลูกเสือเกือบทุกแห่งจะเน้นพัฒนาการทางด้านนี้ และได้เอาใจใส่ระมัดระวังในการเผชิญปัญหาสถานการณ์ปัจจุบันเป็นพิเศษ

3. การพัฒนาทางร่างกาย การพัฒนาทางร่างกายจะกระทำโดยการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง

4. การพัฒนาทางสติปัญญา เน้นให้เด็กทำงานอดิเรก การฝีมือ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. การพัฒนาทางสังคม เน้นให้รู้จักการปฏิบัติให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6. สัมพันธภาพทางสังคมในกลุ่มลูกเสือ เน้นให้รู้จักทำงานเป็นระบบหมู่ตามลักษณะการปฏิบัติงานของลูกเสือ

7. ความรับผิดชอบต่อชุมชน เน้นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อผู้อื่นเสมอด้วยการบำเพ็ญประโยชน์

8. ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เน้นให้เด็กมีความสนใจในสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ธรรมชาติ

องค์การลูกเสือโลกได้นำหลักการ (Principle) ซึ่งเป็นขบวนการลูกเสือ (The Scout Movement) ให้ยึดมั่นในหลักการดังต่อไปนี้ (สุทัศน์ เมาลีกุล, 2539, หน้า 22-23)

1. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

2. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนความสันติสุข และสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ จนถึงระดับนานาชาติ

3. เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ขอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรมต่อธรรมชาติ และสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

4. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างค่อนเนื่อง

5. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณของลูกเสือและกฎของลูกเสือ ซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดน พาวเวลล์ (Lord Baden Powell) ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ กฎและคำปฏิญาณของลูกเสือนั้นต้องได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกเสียก่อน จึงจะถือว่าเป็นกฎและคำปฏิญาณฯ ที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการเดียวที่มีสมาชิกมากที่สุด มีการปฏิบัติอย่างเป็นขบวนการ มีหลักการและวิธีการ ดำรงไว้ซึ่งเอกภาพแห่งความมุ่งประสงค์และวิธีการ โดยมี

รากฐานมาจากหลักการแห่งอุดมการณ์ของลูกเสือ ภายใต้คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือก่อให้เกิดระเบียบวินัย เกิดความรัก ความสามัคคี อย่างแท้จริง

4. ยุทธศาสตร์สำหรับกิจการลูกเสือ

สุทัศน์ เมาลีกุล (2539, หน้า 111-123) ได้อธิบายถึงยุทธศาสตร์สำหรับลูกเสือว่า มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ประเทศสมาชิกขององค์การลูกเสือโลกทุกประเทศ นำเอายุทธศาสตร์ชุดยอด 5 ประการสำหรับลูกเสือ (Five Strategy Priorities for Scouting) ไปดำเนินการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนากิจการลูกเสือในประเทศของตน ให้เจริญก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายที่องค์การลูกเสือโลกได้กำหนดเอาไว้ในปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545)

ยุทธศาสตร์ชุดยอด 5 ประการสำหรับการลูกเสือขององค์การลูกเสือโลก มีดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 แผนการฝึกอบรมลูกเสือ (Youth Programme)

ยุทธศาสตร์นี้ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุด และนับเป็นอันดับแรกของยุทธศาสตร์ 5 ประการ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า แผนการฝึกอบรมลูกเสือ (Youth Programme) เป็นพาหนะที่จะนำการลูกเสือให้ไปถึงจุดหมายปลายทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลูกเสือได้ จึงถือเป็นกุญแจดอกสำคัญในการเร่งเร้า และสร้างความสนใจให้แก่สมาชิกลูกเสือ ให้ยึดมั่นอยู่ในขบวนการลูกเสืออย่างยืนนานถาวรตลอดไป เรื่องนี้ คนส่วนมากยังมีความเข้าใจผิด คิดว่าปัจจัยสำคัญของแผนการฝึกอบรมเด็ก (Youth Programme) ก็คือ กิจกรรมหรือโครงการสู่ความก้าวหน้า แท้จริงแล้วปัจจัยสำคัญก็คือ การศึกษาและวิธีการ (ของการลูกเสือ) โดยเหตุที่ว่าการฝึกอบรมเด็กวางอยู่บนรากฐานของหลักการและวิธีการ (ของลูกเสือ) โดยตรง

ดังนั้น ความจำเป็นในขั้นแรกที่จะต้องกระทำคือ การพัฒนาแผนการฝึกอบรมเด็กในเชิงการศึกษาให้สนองความต้องการของเยาวชน และสังคมที่เขาอยู่ โดยยึดหลักการ (Principle) และวิธีการ (Method) ของการลูกเสือเป็นแนวปฏิบัติ องค์การลูกเสือโลกจึงได้กำหนดให้สมาคมลูกเสือแห่งชาติรับดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของแผนการฝึกอบรมลูกเสือให้ก้าวหน้าและทันต่อภาวะพัฒนาการของโลกในปัจจุบัน

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 ผู้ใหญ่ในการลูกเสือ (Adults in Scouting)

2.1 ผู้ใหญ่ในการลูกเสือ การลูกเสือ คือ ขบวนการเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ดังนั้นผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมในกิจการลูกเสือ ต้องทำหน้าที่สนองวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ ด้วยการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อพัฒนาและนำทางเยาวชนของชาติให้เจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในสิ่งที่เยาวชนต้องการ ผู้ใหญ่เหล่านี้จึงมีหน้าที่วางแผนการฝึกอบรมลูกเสือและกิจกรรมตลอดจนนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมให้เหมาะสมแก่อายุและวัยของเยาวชน สภาพของสังคม และสิ่งแวดล้อมของเยาวชน ช่วยจัดหาอุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ เงินทอง

ทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น และให้การฝึกอบรมซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะให้การลูกเสือสามารถบรรลุจุดหมายได้ เหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีผู้ใหญ่ที่มีความศรัทธา มีความสามารถ มีจำนวนเพียงพอ ได้รับการจูงใจที่ดี เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างกระตือรือร้น รับการบรรจุแต่งตั้ง รับการฝึกอบรม ในสาขาของงานที่จะช่วยในกิจการลูกเสือและรับการสนับสนุนในการพัฒนาตัวบุคคล ในขั้นตอนต่อไปก็มอบความไว้วางใจในหน้าที่การงานตามความเหมาะสมให้นานที่สุดเท่าที่เขายินดีรับใช้ เขาชนในขบวนการลูกเสือ องค์การลูกเสือโลกได้กำหนดนโยบายในเรื่องนี้ไว้ คือ นโยบายทรัพยากรผู้ใหญ่ของโลก (World Adult Resource Policy)

2.2 การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร เมื่อสมาคมลูกเสือแห่งชาตินำเอานโยบายทรัพยากรผู้ใหญ่ของโลกมาใช้ปฏิบัติ สมาคมลูกเสือแห่งชาติต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับบุคลากรเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสมาคมลูกเสือแห่งชาติ ในกรณีเช่นนี้ต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ที่จะรับเข้ามา ว่าเหมาะสมสำหรับหน้าที่อะไรของสมาคมฯ นอกจากการพิจารณาในด้านความรู้และทักษะแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงเจตคติด้วย เมื่อรับบุคลากรเข้ามาตามหลักเกณฑ์แล้ว ก็ต้องพัฒนาบุคลากรเหล่านั้น ตามขั้นตอน 3 ขั้น คือ

2.2.1 จัดหน้าที่การงานและตำแหน่งที่เหมาะสมตามความรู้ความสามารถทักษะ ประสบการณ์เดิม ดึงเอาทักษะและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ (ตามที่เขาดำเนิน) เช่น บุคคลใดมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในด้านการฝึกอบรมลูกเสือ และการทำคำร่าคู่มือลูกเสือ ก็ให้รับหน้าที่ฝ่ายวิชาการ (Programme Section) บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ก็ได้รับหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม หรือฝ่ายอื่น ๆ เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือฝ่ายต่างประเทศ ตามความเหมาะสม จัดให้การฝึกอบรมเพิ่มเติม เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะ

ในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในโอกาสอันสมควร ตามระบบของการพัฒนาบุคลากร

2.2.3 ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่การงานทุกรูปแบบอย่างเต็มที่ เพื่อให้การดำเนินกิจการลูกเสือสำเร็จด้วยดีและบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การให้รางวัล และการปูนบำเหน็จความดีความชอบ ความก้าวหน้าในการงานอย่างเหมาะสม

2.3 การบริหารบุคลากรในองค์การลูกเสือแห่งชาติ องค์การลูกเสือโลกเสนอแนะให้กำหนดระบบในการบริหารบุคลากร ในองค์การลูกเสือแห่งชาติเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 เสาะหาและรับสมัครบุคลากรที่ต้องการ เพื่อปฏิบัติงานในองค์การลูกเสือแห่งชาติหรือสมาคมลูกเสือแห่งชาติ

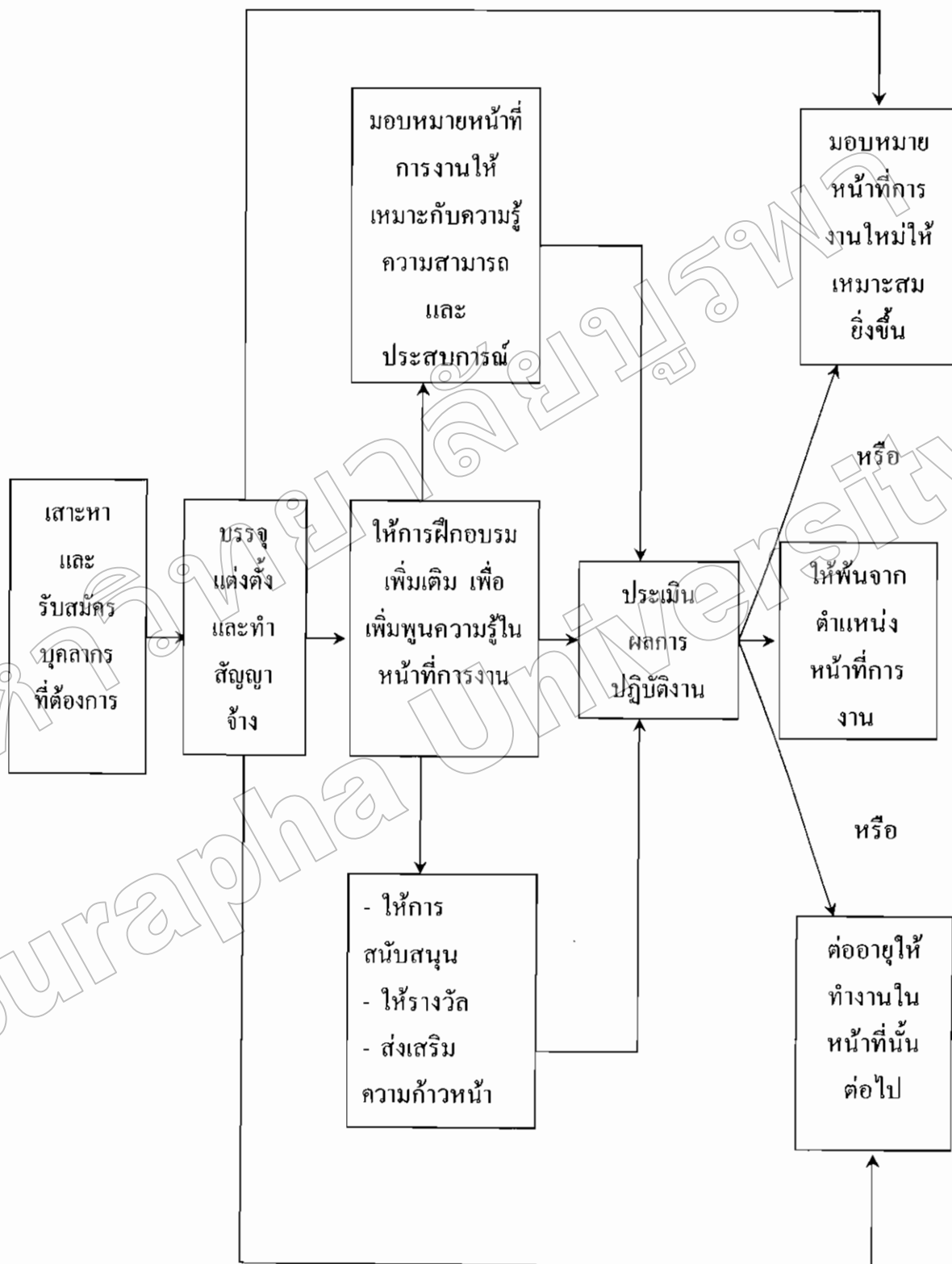
2.3.2 บรรจุแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่การงานในองค์การลูกเสือแห่งชาติ
ในระยะเวลาที่ระบุไว้

2.3.3 ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
หรือผู้ตรวจการลูกเสือ ฯลฯ) เมื่อครบตามกำหนดเวลา

2.3.3.1 มอบหมายหน้าที่การงานใหม่เพื่อให้เหมาะสมและให้งานเกิด
ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.3.3.2 ให้พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่การงาน

2.3.3.3 ค่อยๆให้ทำงานในตำแหน่งและหน้าที่นั้นต่อไป เนื่องจากผลของการ
ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาพที่ 2-1 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารบุคลากรในองค์การลูกเสือแห่งชาติ

(Word Scout Bureau, 1993 อ้างถึงใน สุทัศน์ เมาทิกุล, 2539, หน้า 115)

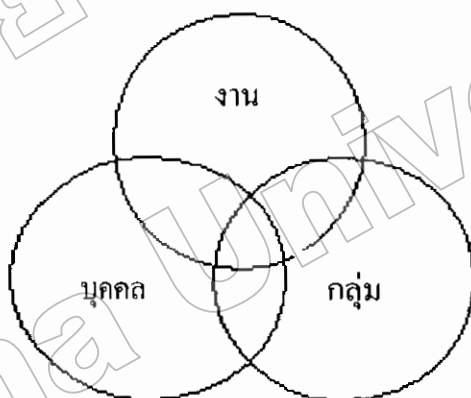
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ทรัพยากรการเงินขององค์การลูกเสือโลก (Wosm's Own Financial Resources)

ยุทธศาสตร์นี้กำหนดขึ้นเพื่อองค์การลูกเสือโลกโดยเฉพาะ มีความสำคัญเพราะองค์การลูกเสือโลกจะสามารถดำรงอยู่ได้และเป็นแกนกลางสำคัญที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกภาพแห่งขบวนการลูกเสือ และช่วยพัฒนากิจการลูกเสือแห่งชาติทั่วโลกให้เจริญก้าวหน้า เพื่อการพัฒนาเยาวชนทั่วโลกให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบได้นั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้องค์การลูกเสือโลกยืนหยัดอยู่ได้สิ่งนั้นก็คือ “ทรัพยากรการเงิน (Financial Resources)”

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหาร (Management)

4.1 ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานในองค์การฯ ประสบความสำเร็จ

4.1.1 มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การฯ

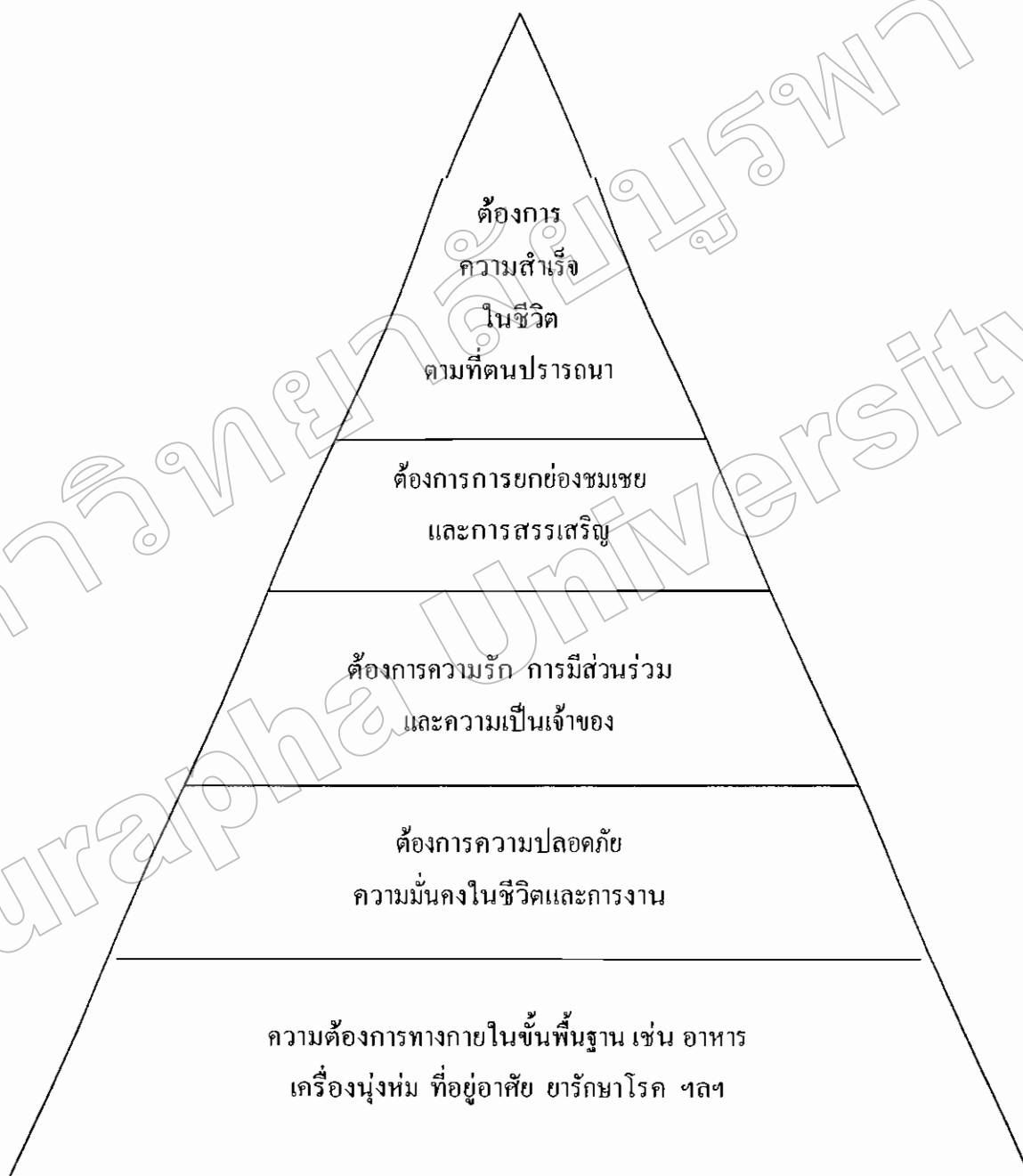
ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ในองค์การ (สุทัศน์ เมาลีกุล, 2539, หน้า 119)

4.1.1.1 มีความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเครือข่ายขององค์การฯ (ความสัมพันธ์ระหว่างงาน , บุคคล , และกลุ่ม)

4.1.1.2 การแจ้งข่าวความเคลื่อนไหว ข้อมูลต่าง ๆ ให้ทุกคน ทุกหน่วยทุกระดับในองค์การฯ ทราบอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องโดยตลอด

4.1.1.3 การวางแผนกิจกรรม ระหว่างตัวบุคคลและกลุ่ม ให้ประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.1.2 การพัฒนาการทำงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนทั้งในด้านวิชาการ
และในเรื่องตัวบุคคล โดยอาศัยการสร้างแรงจูงใจตามกฎของมาสโลว์

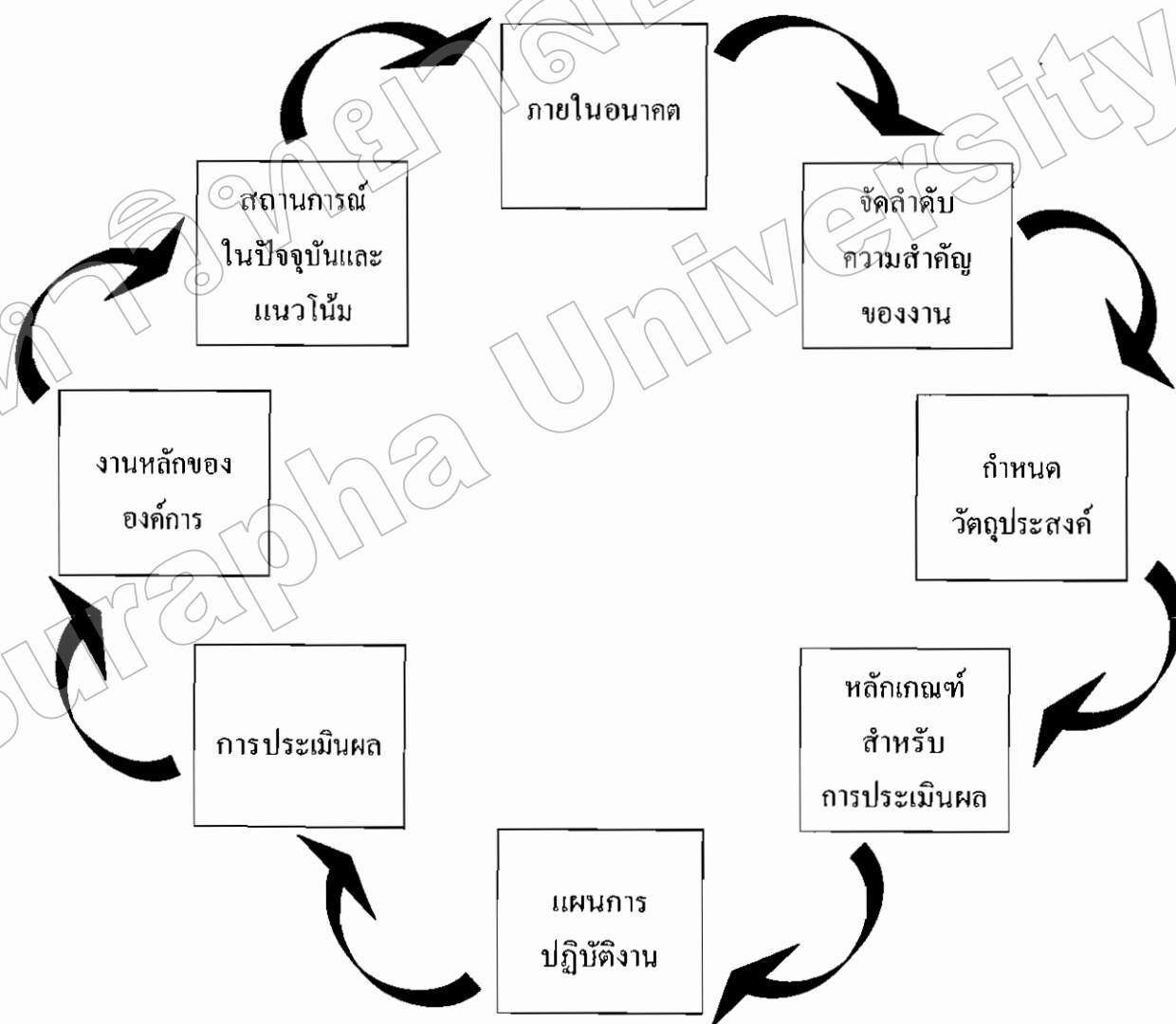
ภาพที่ 2-3 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์กฎของมาสโลว์ (Word Scout Bureau, 1993
อ้างถึงใน สุทัศน์ เมาทิกุล, 2539, หน้า 120)

4.2 การวางแผนเพื่อชัยชนะ

4.2.1 กำหนดแผน การปฏิบัติงาน และจัดลำดับความสำคัญโดยระบุให้ชัดเจนว่างานไหนจำเป็นที่สุด จะต้องทำเป็นอันดับแรก สิ่งไหนที่สำคัญของลงมาตามลำดับ

4.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของงานที่จะทำและวางหลักเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน

4.2.3 ทำการประเมินผลของงานที่ปฏิบัติไปแล้วได้รับผลเพียงไร มีข้อบกพร่องอะไรบ้างที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ภาพที่ 2-4 แผนภูมิการวางแผนเพื่อชัยชนะ (Word Scout Bureau, 1993

อ้างถึงใน สุทัศน์ เมาทิกุล, 2539, หน้า 112)

4.3 การบริหารเวลา

4.3.1 เวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิต ดังนี้

- 4.3.1.1 ถูกใช้หมดไปโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้
- 4.3.1.2 ไม่สามารถเก็บไว้ให้อยู่คงที่
- 4.3.1.3 ไม่สามารถซื้อ - ขาย กันเหมือนสิ่งของทั่วไป
- 4.3.1.4 เมื่อเวลาผ่านไป จะซื้อกลับมาใหม่ไม่ได้

เวลาจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และกิจการงานทั้งปวง ดังนั้น ความสำเร็จในชีวิตและการงาน จึงขึ้นอยู่กับการบริหารเวลา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง

4.3.2 บริหารเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

- 4.3.2.1 ใช้เวลาของเราให้มากที่สุด (เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด)
- 4.3.2.2 รักษาเวลาของเรามิให้สูญเปล่า
- 4.3.2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ และแผนงานที่เราจะต้องปฏิบัติให้แน่นอน

และก้าวหน้า

- 4.3.2.4 มองเห็นความสำคัญแห่งช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสม (รู้ว่าช่วงไหนจะต้องทำอะไรจึงจะเหมาะสมและได้ผล)

- 4.3.2.4 วางแผนสำหรับตัวเราเองในแต่ละวัน

- 4.3.2.5 จัดลำดับความสำคัญในสิ่งที่เราจะต้องทำและทำให้ได้

- 4.3.2.6 มอบหมายและแบ่งงานให้ผู้อื่นทำตามสมควร (อย่าเก็บงานไว้ที่ตัวเอง

แต่ผู้เดียว)

4.4 การบริหารทรัพยากรบุคคล (Managing Human Resources)

4.4.1 การบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดี ย่อมก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้

4.4.1.1 องค์การลูกเสือแห่งชาติจะมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือ ฯลฯ ที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอแก่ความต้องการ

4.4.1.2 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือเหล่านี้สามารถช่วยงานขององค์การลูกเสือแห่งชาติได้นานที่สุดที่สามารถทำได้

- 4.4.1.3 ส่งเสริมการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

- 4.4.1.4 ช่วยให้สมาคมลูกเสือแห่งชาติได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย

และก้าวหน้าไปไกลในอนาคต

4.4.2 การบริหารทรัพยากรบุคคล เกี่ยวข้องกับการวางแผน การประสานงาน และการควบคุมในกิจกรรมต่อไปนี้

- 4.4.2.1 การรับสมัคร การบรรจุ และแต่งตั้งบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ฯลฯ ผู้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ
- 4.4.2.2 การฝึกอบรม เพื่อให้บุคลากรได้รับการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ และทักษะในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น
- 4.4.2.3 การบริหารองค์การที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะรวมถึงงานธุรการ และงานบริการทั่วไป
- 4.4.2.4 การจัดการและการดำเนินงานภายในองค์การฯ โดยเฉพาะเรื่องของกิจกรรม และการฝึกอบรม
- 4.4.2.5 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเครือข่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การฯ
- 4.4.2.6 การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาตัวบุคลากรให้มีคุณภาพดีขึ้น

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 ความเจริญก้าวหน้าของขบวนการลูกเสือ (Growth of The Movement)

ผลของการกระทำอันเกิดจากการปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดขึ้น โดยเฉพาะเพื่อให้กิจการลูกเสือพัฒนา เปลี่ยนแปลง และก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ตามแผนพัฒนาการลูกเสือโลกอย่างแท้จริง สิ่งที่ยึดเป็นกฎเกณฑ์ในการทำให้แผนที่กำหนดไว้บรรลุเป้าหมายก็คือ วัตถุประสงค์ (Purpose) หลักการ (Principles) และวิธีการ (Method)

5. นโยบายการพัฒนากิจการลูกเสือ

ชวน หลีกภัย (2528 อ้างถึงใน ปกรณ์ ภูมิเขต, 2542, หน้า 9-11) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการลูกเสือกับการศึกษาที่โรงเรียนควรจัดทำดังนี้

1. การศึกษา เป็นเรื่องของการพัฒนาคนในด้านความรู้ สติปัญญา และความสามารถ อาชีพ ค่านิยม คุณธรรม และการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ตามความต้องการของสังคม
2. การลูกเสือ เป็นเรื่องของการนำความรู้ความสามารถจากการศึกษาไปใช้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพทำให้เป็นคนที่มีคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3. กระทรวงศึกษาธิการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือบังคับ ให้นักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นเรียน และต้องการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นพื้นฐานความมั่นคงของประเทศ

4. การศึกษากับการลูกเสือต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น จะต่างคนต่างทำไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกันทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

การประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 25 ได้กล่าวถึงนโยบายที่จะต้องปฏิบัติการลูกเสือไว้ 8 ประการ (วีระพันธ์ กาหาวงษ์, 2541, หน้า 9-10) ดังนี้

1. มีความจำเป็นที่จะต้องให้ทุกคนในโรงเรียนเป็นลูกเสือทุกคน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาภาคบังคับถึงอุดมศึกษา จนกว่าเขาจะออกไปประกอบอาชีพ โดยให้ทุกคนในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนลูกเสือ ขวากษาด เนตรนารี โดยวิธีการลูกเสือ คือ เรียนด้วยการกระทำ วางแผนการสอนวิชาลูกเสือ โดยเน้นการเรียนการสอนให้มากขึ้น ให้วางแผนการสอนลูกเสือให้มีมาตรฐานอย่างเด่นชัด ให้มีการติดตามผล ประเมินผลการสอนของครู การเรียนของลูกเสือ ในภาคปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือแห่งชาติ เช่น การเรียนแบบภาคปฏิบัติจริง ผู้บริหารต้องสอดคล้องเป็นพิเศษ

2. ให้กรมวิชาการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับของนักเรียนทุกคนที่จะต้องเรียนเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้กรมวิชาการเน้นให้นักเรียนทุกคนต้องเป็นลูกเสือ เพราะลูกเสือสร้างคนให้มีระเบียบวินัย เสียสละ และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น หลักสูตรลูกเสือของกรมวิชาการจะต้องสอดคล้อง และสนับสนุนส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ กรมวิชาการจะต้องดำเนินการและประเมินผลหลักสูตรของลูกเสือตลอดเวลา เพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นกรมวิชาการต้องประสานงานกับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติอย่างใกล้ชิด

3. ควรกำหนดเรื่องการยกเว้นเครื่องแบบ โดยกำหนดให้มีผ้าผูกคอเป็นลักษณะเท่านั้น ใช้ประกอบเครื่องแบบนักเรียน ให้ดำเนินการร่างกฎหมายโดยเร็วจนกว่าจะมีกฎกระทรวงออกมากำหนด

4. ให้วิทยาลัยครู จัดฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้นักเรียนทุกคนทุกสาขาวิชาเอก

5. ให้มีการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ให้มีการจัดการฝึกอบรมตามแบบโรงเรียนนายอำเภอของวิทยาลัยการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

6. ให้กรมพลศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนลูกเสืออย่างรวดเร็ว ให้กรมพลศึกษาสำรวจติดตามการเรียนการสอนลูกเสือในโรงเรียน โดยประสานกับกรมเจ้าสังกัด ให้กรมพลศึกษาประสานงานกับเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอทั่วประเทศ

7. ให้มีการวางแผนฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้น B.T.C. และ ชั้น A.T.C. ให้กรมพลศึกษา เขตการศึกษา จังหวัด ตลอดจนกรมเจ้าสังกัดที่มีโรงเรียน ร่วมกันสำรวจจำนวนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ที่ยังไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เพื่อวางแผนจัดเข้ารับการฝึกอบรมเป็นงวดๆ ไป ทั้งชั้น B.T.C. และ ชั้น A.T.C. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องมีความรู้ในวิชาลูกเสือถึงจะสอนลูกเสือให้มีประสิทธิภาพได้ กระทรวงศึกษาธิการจะให้การสนับสนุนการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือทุกระดับอย่างเต็มที่

8. ให้ครูที่ฝึกอบรมลูกเสือได้มีความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษด้วย ให้คณะกรรมการครูได้ทำเรื่องของความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงทำให้ต้องขบกรมพลศึกษา เป็นผลให้กิจการลูกเสือต้องขึ้นตรงกับสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งอยู่ในความดูแลโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัด (อภิษฐ์ ชนะโรด, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2550)

สรุปได้ว่า การลูกเสือมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายซึ่งต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อให้เกิดรูปธรรมอย่างแท้จริง เพราะขบวนการลูกเสือเป็นวิชาที่บูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน ผู้เรียนจะเกิดทั้งทักษะ ความรู้ และจิตพิสัย ไปพร้อมๆ กัน ก่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ก็จะต้องมีการประสานงาน ร่วมมือกัน จัดการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของลูกเสือ ถึงแม้ว่าปัจจุบันวิชาลูกเสือจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่านั้น

6. หลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544, หน้า 7-33) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงการเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ประเมินผลกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนปีละ ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมง

ตารางที่ 2-1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 - 3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 - 6)	ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1 - 3)	ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 - 6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →			*****
	← การศึกษาขั้นพื้นฐาน →			
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม	*****			
ภาษาไทย	●	●	●	●
คณิตศาสตร์	●	●	●	●
วิทยาศาสตร์	●	●	●	●
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	●	●	●	●
สุขศึกษาและพลศึกษา	■	■	■	■
ศิลปะ	■	■	■	■
งานอาชีพและเทคโนโลยี	■	■	■	■
ภาษาต่างประเทศ	■	■	■	■
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน	ปีละ 800 - 1,000 ชม.	ปีละ 800 - 1,000 ชม.	ปีละ 1,000 - 1,200 ชม.	ไม่น้อยกว่า 1,200 ชม.

หมายเหตุ ● สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้และการแก้ปัญหา

■ สาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน

▲ กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

อภัย ชนะโรค (สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2550) ในการกำหนดหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ปัจจุบันยังยึดหลักเกณฑ์ของกรมวิชาการ คือ ให้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์ ได้กำหนด หลักสูตรไว้ ดังนี้

ตารางที่ 2-2 หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ระดับ	สาระสำคัญ	กิจกรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชาเครื่องหมายลูกเสือโลก	1. กิจกรรมของคณะลูกเสือแห่งชาติ และลูกเสือโลก บทบาทของตนเอง ในฐานะลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ 3. ระเบียบแถว 4. การใช้ชีวิตกลางวัน 5. การผูกเงื่อนและประโยชน์ ของเงื่อน 6. การปฐมพยาบาล 7. ความปลอดภัยทั่วไป
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	*วิชาเครื่องหมายลูกเสือพิเศษ	1. เดินทางสำรวจ 2. บริการ 3. หน้าที่พลเมือง 4. สิ่งแวดล้อม 5. การแสดงออกทางศิลปะ 6. สมรรถภาพทางกาย 7. อุดมคติ 8. กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ

ระดับ	สาระสำคัญ	กิจกรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	**วิชาเครื่องหมายลูกเสือหลวง	1. การเดินทางสำรวจ 2. การบริการ 3. หน้าที่พลเมือง 4. สิ่งแวดล้อม 5. การแสดงออกทางศิลปะ 6. สมรรถภาพทางกาย 7. อุคมคติ 8. กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ

หมายเหตุ *1. ผู้เรียนที่จะได้เครื่องหมายลูกเสือพิเศษ ต้องเรียนและสอบได้วิชา ข้อ 1 และ ข้อ 2 และต้องเลือกเรียนและสอบผ่านอีก 3 รายวิชา ใน 6 วิชา ซึ่งต้องผ่านการฝึกอบรมความคิดริเริ่ม (การเดินทางไกลและการอยู่ค่ายพักแรม)

**2. ผู้เรียนที่จะได้เครื่องหมายลูกเสือหลวง ต้องเรียนและสอบได้พื้นฐาน 3 วิชา โดยไม่ซ้ำกับลูกเสือพิเศษ และในระดับลูกเสือหลวงอีก 3 วิชา ซึ่งต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำ

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษามีอำนาจที่จะจัดการศึกษาตามสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียน อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารจะมีนโยบายไปในทิศทางใด

7. การบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

มณี จันทศรี (2539, หน้า 22-23) ได้อธิบายถึงการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนว่า การบริหารกิจกรรมแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของโรงเรียน สำหรับการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การจัดหน่วยลูกเสือจัดแบ่งเป็นกลุ่มลูกเสือ กองลูกเสือ หมู่ลูกเสือ และลูกเสือ
 - 1.1 กลุ่มลูกเสือ ประกอบด้วยลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป
 - 1.2 กองลูกเสือประกอบด้วยลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตั้งแต่ 2-6 หมู่
 - 1.3 หมู่ลูกเสือประกอบด้วยลูกเสือ 4-8 คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่
 - 1.4 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 14-18 ปี กำลังเรียนอยู่

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่ 3)

2. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียน ได้แก่

2.1 ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน 1 คน และรองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนอย่างน้อย 1 คน สำหรับโรงเรียนที่มีลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 3 กลุ่มขึ้นไป

2.2 ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือโรงเรียน 1 คน รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือโรงเรียนอย่างน้อย 1 คน สำหรับโรงเรียนที่มีลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 4 กองขึ้นไป

2.3 ผู้กำกับกองลูกเสือโรงเรียน 1 คน และรองผู้กำกับกองลูกเสือโรงเรียนอย่างน้อย 1 คนต่อกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 1 กอง

อุดม กีก้อง (2545, หน้า 25-27) ได้กล่าวว่า เมื่อได้ศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กและเยาวชนแล้ว สามารถให้ข้อเสนอแนะกิจกรรมพิเศษสำหรับลูกเสือของกองลูกเสือโรงเรียนดังนี้

1. กิจกรรมภายในโรงเรียน

1.1 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญต่าง ๆ คือ

1.1.1 วันที่ 27 มกราคม วันคล้ายวันสถาปนาบูรพาจารย์ไทย

1.1.2 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ วันบำเพ็ญประโยชน์ลูกเสือโลก

1.1.3 วันที่ 10 - 14 เมษายน วันรักษาความสะอาดแห่งชาติ

1.1.4 วันที่ 1 กรกฎาคม วันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

1.1.5 วันที่ 12 สิงหาคม วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ

1.1.6 วันที่ 25 พฤศจิกายน วันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

1.2 การจัดกิจกรรมทางศาสนาในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ คือ

1.2.1 วันมาฆบูชา

1.2.2 วันวิสาขบูชา

1.2.3 วันอาสาฬหบูชา

1.2.4 วันเข้าพรรษา (ปลูกต้นไม้)

1.3 การรณรงค์ต่าง ๆ

1.3.1 การต่อต้านสภาวะมลพิษ

1.3.2 การพัฒนาประชาธิปไตย(เลือกตั้ง)

1.3.3 การรักษาความสะอาด

1.4 งานเกียรติยศ ประกอบพิธีต่างๆ

1.4.1 เดินสวนสนามและถวายสัตย์ปฏิญาณตนในวันคล้ายวันสถาปนาลูกเสือไทย

วันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปี

1.4.2 วางพวงมาลาและถวายราชสดุดีแด่องค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย ในวันคล้ายวันสวรรคต วันที่ 25 พฤศจิกายน

1.4.3 เดินขบวนในพิธีเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 5 ธันวาคม

2. กิจกรรมเพื่อชุมชน

2.1 การดูแลสุขภาพอนามัย

2.2 การป้องกันยาเสพติด

2.3 การฝึกฝนอาชีพเบื้องต้น

2.4 การเลี้ยงดูเด็กเล็ก

2.5 การถนอมรักษาอาหาร

2.6 การสร้างทางเท้าและทางเดินในชุมชน

2.7 การกำจัดขยะและหนู

2.8 การพัฒนาพื้นที่ชุมชน

2.9 การเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารและการค้า

2.10 การป้องกันโรคติดต่อ

3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

3.1 การรักษาสิ่งแวดล้อม

3.2 การรักษาแหล่งน้ำ

3.3 การปลูกและรักษาต้นไม้

3.4 การรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่ (บ้าน , ห้องเรียน , โรงเรียน , ชุมชน)

3.5 การป้องกันการพังทลายของหน้าดิน

3.6 การช่วยเหลือด้านจราจร

3.7 การป้องกันไฟฟ้า

3.8 การช่วยเหลือผู้โดยสารรถไฟ รถบัสที่สถานี

3.9 การทำสถานที่ที่สำคัญ (โรงเรียน , วัด , โบสถ์ , สุเหร่า)

3.10 การรับบริจาคสิ่งของเพื่อคนยากจน

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานลูกเสือจำเป็นต้องศึกษาสภาพชุมชน สังคม วัฒนธรรม ในท้องถิ่นนั้น เพื่อประกอบการวิเคราะห์การดำเนินงานกิจการลูกเสือได้ถูกต้อง โดยเฉพาะการจัด กิจกรรมสำหรับลูกเสือต้องคำนึงถึงวัยของลูกเสือเป็นสำคัญเพื่อความเหมาะสมและถูกต้อง

8. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ

กิจการลูกเสือในโรงเรียนจะสำเร็จเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องมี กระบวนการ 3 กระบวนการที่เกี่ยวพันกัน คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรื่อง การสอน และกระบวนการนิเทศ ซึ่งแต่ละกระบวนการก็ถือว่าสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ท้ายสุด ก็คือ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมได้สมบูรณ์ อย่างเต็มที่ และเป็นรายบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่ดี ของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ (สุทัศน์ เมาสีกุล, 2539, หน้า 21)

การบริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดสระแก้ว พบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ คือ ผู้บังคับบัญชาของลูกเสือโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางลูกเสือ โดยเฉพาะ กิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม ผู้บริหารไม่สร้างแรงจูงใจในการสนับสนุนครูให้ดำเนินงานกิจกรรม ลูกเสือ ขาดงบประมาณในการจัดสรรให้กับการจัดกิจกรรม วัสดุและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมวิชาลูกเสือ ผู้กำกับและรองผู้กำกับส่วนใหญ่ไม่เอาใจใส่ ในกระบวนการทางลูกเสือ หรือมีความรู้แต่จริงอย่างไม่ถูกต้องและไม่รู้จักปรับเปลี่ยนตาม สภาพการณ์ในปัจจุบัน ขาดการระดมทุนทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในการจัดกิจกรรม ลูกเสือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้รับผิดชอบไม่ประสานงานสัมพันธ์กันภายในและภายนอก โรงเรียน ขั้นตอนลำดับขั้นในการแต่งตั้งทางกระบวนการลูกเสือต่าง ๆ ใช้เวลานาน สาเหตุมาจาก ไม่มีความร่วมมืออันดีทั้งในองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดตามประเมินผล อย่างจริงจัง (เกษม ณรงค์เพชร, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2550; สมชาติ น้าเพชร, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2550; มานู เ่งาลี, สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2550)

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสระแก้ว ทั้งสิ้น เป็นตัวแปร ที่สำคัญที่ทำให้กิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไม่พัฒนาทันควรคู่ไปตามระบบการศึกษาในปัจจุบัน ที่นับวันมีแต่จะเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

สถานภาพ หมายถึง ฐานะ ตำแหน่ง หรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530, หน้า 792) ภิญโญ สาร (2523, หน้า 423) ได้ให้แนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนว่า กิจกรรมลูกเสือจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนั้น ส่วนหนึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองด้านการเงิน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตลอดจนการให้คำปรึกษา นอกจากนี้แล้ว งานวิชาการกองลูกเสือ (2528, หน้า 280-292) ได้เสนอแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้โดยย่อว่า จะต้องมอบหมายงานตามตำแหน่ง ตั้งแต่รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ผู้กำกับกองลูกเสือ รองผู้กำกับกองลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือ และรองนายหมู่ลูกเสือ

บุญธรรม ทิพาภรณ์ (2529, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาลูกเสือ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทั้ง 5 ด้าน โดยเฉลี่ยมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

บุญเรือน ฉายศิริ (2544, หน้า 61) พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมลูกเสือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมัย กลสิกรรม (2546, หน้า 62) พบว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วุฒิทางลูกเสือ หมายถึง วุฒิของผู้บริหารและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่ผ่านการฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและด้านต่าง ๆ ของลูกเสือ

บุญสินทร์ ปานสวัสดิ์ (2548, หน้า 46) ได้ให้ความหมายว่า วุฒิทางลูกเสือคือระดับความรู้ที่ผ่านการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น และความรู้ขั้นสูง ตามหลักสูตรคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีความสำคัญและปัจจัยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

นิวัติ เวชโชติ (2530, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาลูกเสือในโรงเรียนมัธยม ในเขตการศึกษา 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหามากที่สุดในการกำหนดความรับผิดชอบการสอนวิชาลูกเสือไม่เหมาะสมกับวุฒิและประสบการณ์ของครู ด้านครูมีปัญหามากที่สุด คือ ครูผู้สอนวิชาลูกเสือมีชั่วโมงสอนวิชาอื่น ๆ มากอยู่ก่อนแล้ว ต้องรับภาระสอนวิชาลูกเสือเพิ่มขึ้น ด้านตัวนักเรียนมีปัญหาที่สุดคือ นักเรียนไม่เข้าใจข้อแตกต่างระหว่างวิชา

ลูกเสือบังคับเรียน กับวิชากิจกรรมลูกเสือ ด้านการนิเทศหลักสูตรวิชาลูกเสือมีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่มีบุคลากรนิเทศวิชาลูกเสือโดยตรง ปัญหาอันดับสุดท้ายคือ การจัดอบรมครูผู้สอนวิชาลูกเสือในโรงเรียนไม่เพียงพอ

พลเดช ศรีบุญเรือง (2534, หน้า 58-62) ได้อธิบายถึงการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าของการจัดกิจกรรมลูกเสือ ส่วนผู้บังคับบัญชาลูกเสือบางคนขาดทักษะและประสบการณ์ในการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ และเอกสารคู่มือสำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือ

โสภณ ช่วยสงฆ์ (2537, หน้า 117) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีวุฒิทางลูกเสือแตกต่างกัน มีผลต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ณัฐกานต์ เพิ่มอิม (2546, หน้า 67) พบว่า การบริหารคุณภาพงานลูกเสือของโรงเรียนมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามแนวทางการพัฒนาลูกเสือ-8 ประการของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนใหญ่ที่มผู้บังคับบัญชาลูกเสือของโรงเรียนมักจะมีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดขั้นตอนของกระบวนการบริหารซึ่งมีวุฒิทางลูกเสือไม่แตกต่างกัน

การวางแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ A.T.C. (advanced training course) คือ ขั้นความรู้ขั้นสูงสำหรับผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือในขั้นความรู้ขั้นสูง และได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับหรือรองผู้กำกับลูกเสือ (สุทัศน์ เมาลีกุล, 2539, หน้า 126) หน่วยงานต้นสังกัดต้องสำรวจจำนวนผู้บังคับบัญชาที่ยังไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เพื่อวางแผนอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาลูกเสือ จึงจะสอนวิชาลูกเสือให้มีประสิทธิภาพได้ (มณี จันทศรี, 2539, หน้า 14)

ประสบการณ์ในการบริหารกิจการลูกเสือ หมายถึง ประสบการณ์ในการบริหารกิจการลูกเสือของผู้บริหาร และประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนและรองผู้กำกับลูกเสือโรงเรียน

บุญเรือน ฉายศิริ (2544, หน้า 37) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงาน การตัดสินใจ การดำเนินงานต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกัน เพราะ อาจจะมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน

คำแหง ดันสกุล (2543, หน้า 60) พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

อุดม กีก้อง (2545, หน้า 79) พบว่า การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า สถานภาพในการดำรงตำแหน่งมีส่วนสัมพันธ์ต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยตำแหน่ง ซึ่งจะต้องมีการบริหารที่แตกต่างกัน ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้นำกำกับและรองผู้กำกับที่มีวุฒิทางลูกเสือระดับขั้นความรู้ชั้นสูง น่าจะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้มีประสิทธิภาพมากกว่าผู้อำนวยการและครูที่มีวุฒิทางลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น ทั้งนี้อาจมีความแปรปรวนในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ การดำเนินงานต่าง ๆ เพราะ อาจจะมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน เข้ามาเกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นกร จินนิก (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง บทบาทของการลูกเสือไทย ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2534 - 2543) พบว่า การลูกเสือไทยจะมุ่งพัฒนาให้เยาวชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นด้วยตนเอง เป็นผู้มีระเบียบวินัยมากขึ้น จะช่วยเหลือสังคมเพิ่มขึ้น จะใช้ระบบหมู่ แล้วนำศักยภาพของแต่ละคนมาร่วมกันทำประโยชน์ จะใช้กิจกรรมลูกเสือในการแก้ปัญหาเยาวชน และเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในด้านการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือไทยควรมีการวางแผน ร่วมกัน ควรมีการจัดสรรทรัพยากรมากขึ้น โดยมุ่งเน้นคุณธรรมและเสียสละเพื่อประโยชน์ ต่อส่วนรวม มีการประสานงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ต้องใช้ระบบคุณธรรม จัดคนเข้า ทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่ง จัดศูนย์ฝึกอบรมกิจกรรมทางลูกเสือทั่วประเทศ และให้สนับสนุน การวิจัยเพื่อพัฒนาการลูกเสือมากขึ้น

มณี จันทศรี (2539, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ศักยภาพปัญหาและผลการจัด กิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพ การดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน
2. ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย หัวหน้าหมวดวิชา

กิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการดำเนินงานจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และมีผลการจัดกิจกรรมแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

ปรกรณ์ ภูมิเขต (2542, หน้า 58-62) ได้ค้นคว้าวิจัย เรื่อง การบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า

1. ทุกปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการประสานงาน ด้านการกระตุ้นใจให้ปฏิบัติงาน และด้านการวางแผน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน รวมทุกด้านพบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดสรรทรัพยากร มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ได้แยกพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน ให้แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการวางแผนเรียงลำดับดังนี้ โรงเรียนควรจัดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสืออย่างมีระบบ ผู้สอนกิจกรรมลูกเสือควรมีความรู้เรื่องหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือ ฝ่ายบริหารควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนกิจกรรม และควรมีการจัดประชุมครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือเป็นระยะ

3.2 ด้านการจัดสรรทรัพยากร ฝ่ายบริหารควรจัดครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน กำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ

3.3 ด้านการกระตุ้นใจให้ปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารควรนำผลงานที่ดีเด่นของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือไปพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ 2 ชั้น สนับสนุนให้ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือได้ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเผยแพร่กิจกรรมในที่ประชุมของโรงเรียน

3.4 ด้านการประสานงาน ควรมีการจัดทีมงานประชาสัมพันธ์กิจกรรมลูกเสือ การประสานงานระหว่างกองลูกเสือโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น

3.5 ด้านการติดตามประเมินผล ฝ่ายบริหารจัดการสัมมนาหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ลูกเสือ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จัดให้มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และจัดทำ คู่มือแนวปฏิบัติกรวัดและประเมินผลให้เข้าใจตรงกัน

ประกาศปี ๒๕๔๒ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง ปัญหาการสอนวิชา ลูกเสือ - เนตรนารีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการสอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเตรียม การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิค และวิธีสอน และการวัดผลและประเมินผล การเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบปัญหาโดยภาพรวมและรายด้านจำแนก ตามเพศ ขนาดโรงเรียน และภูมิภาคลูกเสือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพร ทองดี (2545, หน้า 53-55) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยรวมและ รายกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางลูกเสือต่ำกว่าขั้นความรู้ขั้นสูง (B.T.C.) กับตั้งแต่ขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) ขึ้นไป มีปัญหาต่อการจัดกิจกรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุดม กีก้อง (2545, หน้า 76-77) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง การบริหารกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา ในแต่ละด้านพบว่า

1. ระดับการบริหารกิจกรรมลูกเสือรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับแรก คือ ด้านการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในระดับมาก อันดับรองคือ ด้านการวางแผน อยู่ใน ระดับปานกลาง อันดับสุดท้ายคือ ด้านการกระตุ้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
2. ผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สถิติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม อันดับสองคือ ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในคำปฏิญาณ และสามารถ ปฏิบัติตามคำปฏิญาณได้ อันดับสุดท้ายคือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและรักการ อนุรักษ์ธรรมชาติ

3. การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามสถานภาพ วุฒิต่างลูกเสือ และประสบการณ์ในการทำงานพบว่า

3.1 จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามวุฒิต่างลูกเสือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่กับผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ
ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
งานวิจัยต่างประเทศ

แคทเธอรัล (Catherall, 1967 อ้างถึงใน ไพศาล วุฒิตานนท์, 2535, หน้า 41) ได้ทำการ
วิจัยเพื่อทำการประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสือพบว่า การประเมินผลโปรแกรม
การจัดวิชาลูกเสือของอเมริกา ระหว่างโครงการนำร่อง 2 ปีในพื้นที่ 2 แห่งของภาคตะวันตก
เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่าเด็กชาย 14-15 ปี ควรจะได้รับการสนใจเข้าสู่
โปรแกรมการ

จัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีทำสลิปกันมา ผลจากการศึกษา 3 ครั้งในระหว่างโครงการนำร่องวิชา
ลูกเสือที่นำมาใช้ในการสนใจให้เด็กชายวัย 14-15 ปี ทำให้เขาสนใจ และพอใจวิธีนี้
สรุปผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วิชาลูกเสือไม่ได้ขึ้นอยู่กับการรับสมาชิกใหม่ หรือการรักษา
จำนวนสมาชิกให้คงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ การสร้างความสนใจต่อวิชาลูกเสือมากกว่า

แซงเกอร์ (Shanker, 1986, 17-A) ได้เสนอบทวิจัยต่อที่ประชุมคณะกรรมการวัดผล
การศึกษาเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1986 ที่นิวยอร์ก สรุปได้ว่าปัญหาที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่เป็นที่
พอใจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนต่ำ เพราะระบบการศึกษาไม่ดี จึงควรมีการ
เปลี่ยนแปลงระบบการวัดผลของนักเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงการให้คะแนน นักการศึกษาควร
ปรับปรุงวิธีการสอนเป็นทีมมากกว่าที่จะสอนแต่เพียงผู้เดียว ตามแบบอย่างการสอนในโรงเรียน
โอลิมปิก เมืองโคโลญ ประเทศเยอรมันนี หรือแม้แต่ในสหรัฐอเมริกาที่มีการนำเอาวิชาลูกเสือ
มาใช้ทำให้ผู้เรียนมีกิจกรรมแตกต่างกัน

ซิงควิน (Shinkwin, 1987, p. 145) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อ
การพัฒนาของลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยอลาสก้า ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตา
กรุณา เห็นอกเห็นใจ มีความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ มีอารมณ์ดีสนุกสนาน และมีการวางแผน
การเรียนเป็นกลุ่ม ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เยาวชนและสมาชิกที่อายุน้อย ที่ยังไม่พร้อมเข้าร่วม
กิจกรรม อีกทั้งผู้ปกครองไม่ให้เกิดการสนับสนุน จะมีผลทำให้กองลูกเสือพัฒนาได้ผลน้อยกว่า

ซีซอว์และแวนคลีฟ (Sesow and Vancleav, 1988 อ้างถึงใน ไพศาล วุฒิลานนท์, 2535, หน้า 41) ได้เสนอบทวิจัยคือที่ประชุมครูสอนสังคมศึกษาที่เมือง ชิคาโก เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1988 สรุปได้ว่า แผนการสอนสังคมศึกษาจะทำให้ดีต้องให้นักเรียนปฏิบัติคนให้เป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมค่านิยม มีการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ได้ดี ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยให้เขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีมติสัมพันธ์ของทางสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ ได้จัดให้มีกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยการแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประชาธิปไตย ครูในโรงเรียนและผู้บริหารต้องยอมรับว่า เด็กที่อยู่นอกระบบในโรงเรียนนั้น จะต้องจัดกิจกรรมสนองความต้องการของเขาด้วย เช่นเดียวกับการฝึกความเป็นผู้นำของเด็กในระบบโรงเรียน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีส่วนช่วยได้มาก

มอริลลอน (Moreillon, 1990 อ้างถึงใน อภิชาติ หวังสวัสดิ์ปรีชา, 2539, หน้า 56) ได้เสนอเรื่องลูกเสือให้บริการความรู้หนังสือบทเรียนเพื่อการเรียนรู้หนังสือต่อองค์การศึกษานานาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1990 ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สรุปได้ว่า การลูกเสือได้ขยายออกไปในขบวนการคนหนุ่มอย่างกว้างขวางทั่วโลก จุดหมายของการลูกเสือคือช่วยเหลือในด้านสุขภาพร่างกาย สติปัญญา สังคม และการพัฒนาจิตใจของคนหนุ่ม การร่วมมือกันพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการฝึกอบรม ลูกเสือจึงมีอาชวลึกเกี่ยวกับการทำพายุเกี่ยวกับการรณรงค์การรู้หนังสือได้ หากได้มีการฝึกอบรมและการจัดการที่ดี ลูกเสือสามารถจัดโปรแกรมการรู้หนังสือให้ก้าวหน้าได้อย่างดี และพวกเขาสามารถช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมซึ่งใช้ความรู้ๆ ดังกล่าวได้ ลูกเสือมิได้กระทำเกี่ยวกับการรู้หนังสืออย่างโดดเดี่ยว แต่ยังร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ อย่างได้ผลดี ลูกเสือได้จัดโปรแกรมการรู้หนังสืออย่างกว้างขวางในอินโดนีเซีย ซึ่งพวกเขาได้จัดให้มีการฝึกอบรมการรู้หนังสือ มีศูนย์การศึกษาการฝึกอบรมด้านอาชีพและโปรแกรมอื่น ๆ อีกมากมาย เหล่าลูกเสือได้เข้ารับการอบรมในขั้นสูงขึ้นและได้ใช้ทักษะในการเรียนรู้หนังสือ ในอินโดนีเซียลูกเสือชายและหญิงได้เข้าร่วมในโครงการรู้หนังสือ ในบังกลาเทศ ปากีสถาน ซิเนกัล เบนิน ไชร์ เบอร์กินา ฤาไซ เคนยา โบลิเวีย และซาอุดีอาระเบีย เหล่าลูกเสือทั้งหลายได้จัดพิมพ์หนังสือคู่มือจำนวน 4 เล่มเพื่อช่วยให้กลุ่มลูกเสืออื่น ๆ สามารถเริ่มงานด้านการรู้หนังสือได้อย่างดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตามที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่หนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนให้มีความเจริญรอบรู้ แต่ด้วยการดำเนินกิจการที่ผ่านมา อยู่ในระดับที่ไม่ประสบประสิทธิผลเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบงานให้ดีขึ้น การศึกษาสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติงาน

กิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสระแก้ว
จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานและการบริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
มีปัญหาอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University